

BOSNA I HERCEGOVINA

Brčko distrikt BiH

SKUPŠTINA

BRČKO DISTRIKT BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Брчко дистрикт БиХ

СКУПШТИНА

БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ

Mladena Maglova 2, 76100 Brčko distrikt BiH, telefon i faks: 049/215-516

Младена Маглова 2, 76100 Брчко дистрикт БиХ, тел. и факс: 049/215-516

Na temelju članka 22 Statuta Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 20/10 – pročišćeni tekst), članka 5 i 6 Zakona o športu u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 14/11 i 44/22), članka 64 Poslovnika o radu Skupštine Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 54/18 – pročišćeni tekst, brojevi: 17/20 i 24/20), i Odluke Vlade Brčko distrikta BiH broj predmeta: 39-000288/21, broj akta: 01.11-1273IL-019/23 od 9. 2. 2023. godine, Skupština Brčko distrikta BiH na 43. redovitoj sjednici održanoj 26. travnja 2023. godine, donosi

ODLUKU

O USVAJANJU STRATEGIJE RAZVITKA ŠPORTA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE 2023. – 2028. GODINA

Članak 1

Usvaja se Strategija razvitka športa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2023. – 2028. godina.

Članak 2

Sastavni dio ove Odluke je Strategija razvitka športa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2023. – 2028. godina.

Članak 3

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj: 01-02-1869/23

Brčko, 26. 4. 2023. godine

**PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE BRČKO DISTRIKTA BiH
mr. sc. Siniša Milić**

Dostavljeno:

1. Predsjedniku
2. Dopredsjedniku
3. Gradonačelniku
4. Odjelu za gospodarski razvitak, šport i kulturu
5. Sektoru za opće i zajedničke poslove
6. Pismohrani

**STRATEGIJA RAZVITKA
ŠPORTA BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
2023. – 2028.**

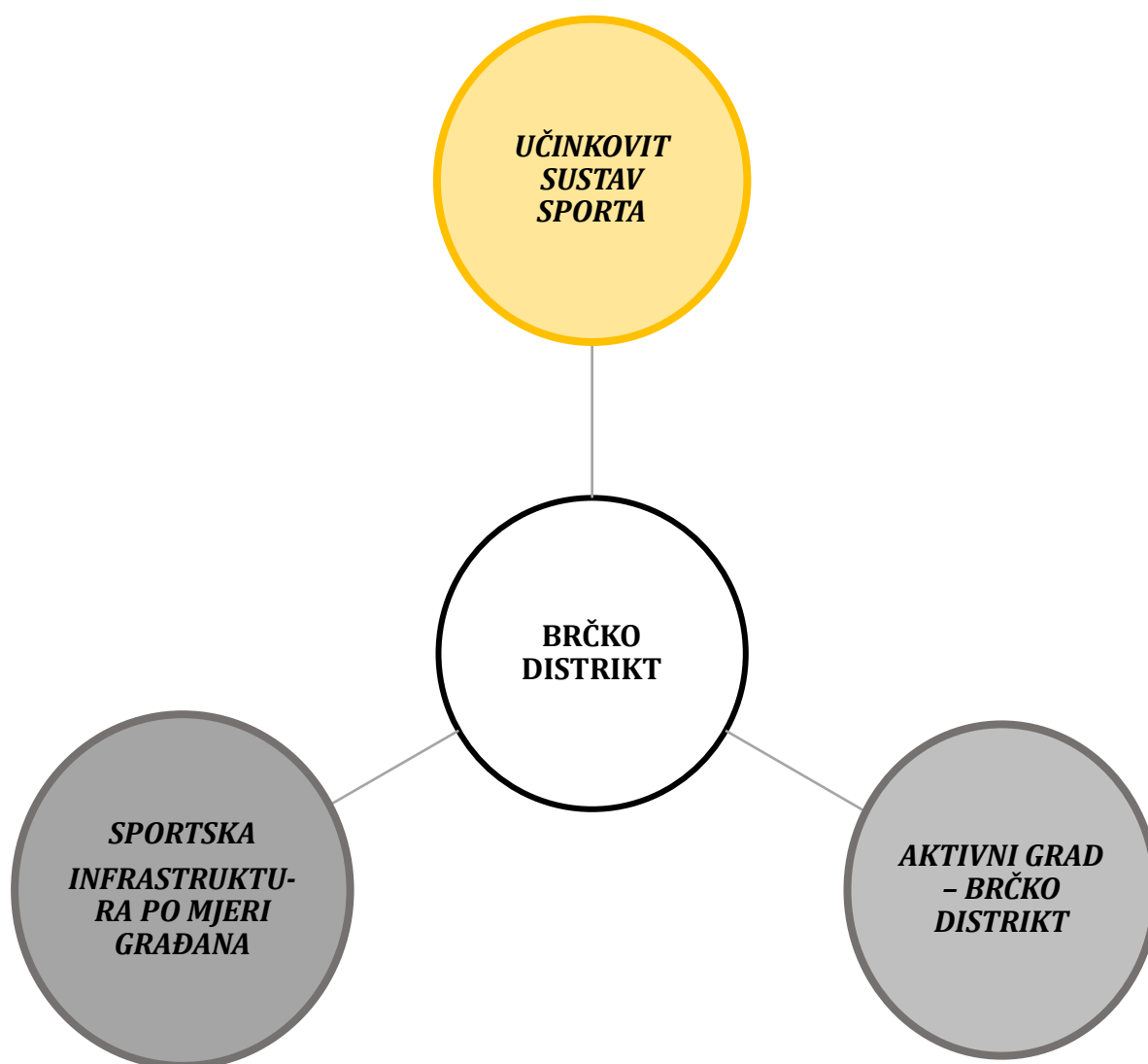
Brčko, siječanj 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. OPĆI CILJ STRATEGIJE	14
3. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ, STANOVNIŠTVO I KLIMA BRČKO DISTRIKTA	17
4. SPORT BRČKO DISTRIKTA DANAS – ANALIZA TRENUTAČNOG STANJA I PROGRAM MJERA	19
4.1. PRAVNI AKTI U SPORTU BRČKO DISTRIKTA I ZAKONSKA UPORIŠTA	20
4.1.1. Prijedlog mjera	22
4.2. PROKLAMIRANI JAVNI INTERES I NAČIN FINANCIRANJA U POLJU SPORTA BRČKO DISTRIKTA	23
4.3. ŠKOLSKI SPORT	24
4.3.1. Prijedlog mjera	25
4.4. SPORT OSOBA S INVALIDITETOM I POSEBNIM POTREBAMA	25
4.4.1. Prijedlog mjera	26
4.5. AKTIVNOST ŽENA U PODRUČJU SPORTA I SPORTSKE REKREACIJE ..	26
4.5.1. Prijedlog mjera	29
4.6. SPORTSKA REKREACIJA – „SPORT ZA SVE“	30
4.6.1. Prijedlog mjera	31
4.7. STRUČNI KADROVI U SPORTU	32
4.7.1. Nadzor nad stručnim radom	34

4.7.2. Prijedlog mjera	35
4.8. FINANCIRANJE SPORTA U BRČKO DISTRIKTU	36
4.8.1. Financiranje infrastrukture	37
4.8.2. Financiranje vrhunskog i amaterskog sporta	38
4.8.3. Prijedlog mjera	38
4.9. SPORTSKI SAVEZ BRČKO DISTRIKTA	39
4.10. STANJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE	40
4.10.1. Sportski objekti na području Brčko distrikta	42
4.10.2. Sportski objekti za predškolski uzrast	42
4.10.3. Sportski objekti za školsku djecu i mladež	42
4.10.4. Sportski objekti za klubove i rekreaciju	42
4.10.5. Sportski objekti napravljeni na javnim površinama - otvorene sportske površine	43
4.10.6. Sportski objekti koji nedostaju na području Brčko distrikta	43
4.10.7. Prijedlog mjera	44
4.11. AMATERSKI SPORT	45
4.11.1. Razvojni programi	45
4.11.1.1. Sportska obuka	45
4.11.1.1.1. Zadatci i propisi	45
4.11.1.1.2. Sadržaj	46
4.11.1.1.3. Univerzalna sportska škola	46
4.11.1.1.4. Usmjerena sportska škola	47
4.11.1.1.5. Financiranje	48
4.11.1.1.6. Prijedlog mjera	48

4.11.2. Perspektivni sportaši	48
4.11.2.1. Realizacija programa	49
4.11.2.2. Prijedlog mjera	49
4.11.3. Zdravstvena briga o sportašima	50
4.11.3.1. Stanje	50
4.11.3.2. Prijedlog mjera	51
4.11.4. Velike sportske priredbe	51
4.11.4.1. Financiranje sportskih priredbi	52
4.11.4.2. Program sportskih priredbi Brčko distrikta za 2013. god	52
4.11.4.3. Ocjena stanja s prijedlogom mjera	53
4.11.5. Kategorizacija klubova i sportova Brčko distrikta	53
4.11.5.1. Kategorije za rangiranje klubova	54
4.11.5.2. Kriteriji za rangiranje sportova	55
4.11.5.3. Prijedlog mjera	56
4.12. Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH	56
4.13. OČEKIVANI CILJEVI	58
5. NOMENKLATURA SPORTOVA I SPORTSKIH GRANA	60
6. PRIJEDLOZI ZA DEFINIRANJE PRIORITETA U STRATEGIJI SPORTA BRČKO DISTRIKTA	71
7. IZVORI I LITERATURA	75

UVOD

Život suvremenog čovjeka, pogotovo onog koji svoju egzistenciju gradi u amorfnim civilizacijama, prepun je problema i najrazličitijih izvora stresa. Možda se nikad i nigdje tvrdnja da je do sada jedina dokazana istina ta da je život težak, nije potvrđivala više nego u ovim vremenima. Prilično rasprostranjeno siromaštvo, sve niža obrazovna razina (ali istinski obrazovni u kojem se stupanj znanja ne mjeri vrstom stečene školske diplome) te vrlo raščlanjena političko-ideološka scena koja stvara plodno tlo za manipulacije svih vrsta, doveli su do drastičnog opadanja globalne kvalitete života. Čak i mnogi koji misle da su uspješni, jer svoje uspjehe mjere količinom novca ili stupnjem narodne popularnosti, žive vrlo nekvalitetno, kako u socijalno-etičkom, tako i psiho-fizičkom smislu. Suvremeni sociolozi se slažu da je razina sporta najbolji pokazatelj opće razvijenosti nekog društva. Danas se smatra kako je sport nezamjenljivo sredstvo za formiranje kulturnih stereotipa, kao i učinkovit put za premošćivanje krize identiteta i legitimiteta nacije. Analizirajući značaj sporta, vrlo je važno istaći da se država može u potpunosti ponositi rezultatima svojih sportaša, koji je afirmiraju na međunarodnoj razini, samo ukoliko su ti rezultati odraz zdravlja i sposobnosti kompletnog stanovništva. Sport se naime teorijski može razvijati i u specijaliziranim laboratorijama gdje bi samo neznatan broj selektiranih talenata proizvodio rezultate za cijelu naciju. Ali to sigurno nije želja ni jednog razvijenog društva. Ova transverzalno-retrospektivna studija ima namjeru ponuditi kompleksnu analizu aktuelnog stanja svih vidova sporta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine i da posluži kao polazni temelj za izradu strategije daljnjeg razvitka. Njen krajnji cilj je da, temeljem egzaktno utvrđenog stanja, analize raspoloživih baza podataka i stručne ocjene kompetentnih osoba, ponudi praktična rješenja za poboljšanje svih vidova sporta. Valja ukazati na brojne probleme sa kojima su se susreli članovi istraživačkog tima tijekom prikupljanja podataka, budući da u Brčko distriktu ne postoji jedinstvena informatička baza ni o jednom relevantnom aspektu sporta. Empirijska građa na kojoj počiva veći dio zaključaka i prijedloga budućih mjera, temeljena je na analizi uzoraka koji su, u najvećem broju slučajeva, imali atribute reprezentativnosti, s obzirom na to da su obuhvatili minimalno 30% svih mjesta u Brčkom.

Osim neposredno prikupljene empirijske građe, članovi autorskog tima su dosta koristili i podatke iz prethodnih istraživanja (materijali sa relevantnim podacima objavljeni kao doktorske disertacije, magistarske teze i znanstveni članci). Građa interpretirana u ovom dokumentu posljedica je rada pet istraživačkih skupina sastavljenih tako da što kompleksnije pokriju prostor sporta u Brčkom. U odnosu na aktualne probleme, formirane su radne skupine za analizu stanja u: (1) amaterskom i vrhunskom sportu, (2) školskom sportu, (3) sportu za sve, (4) sportskom menadžmentu i (5) sportskoj infrastrukturi. U parcijalnim izvještajima radnih skupina bilo je dosta elemenata koji su se preklapali i stvorili temelj za analizu nekih specifičnih pitanja.

Svi identificirani problemi sistematizirani su u niz cjelina koje predstavljaju poglavlja ove studije. Na kraju većine poglavlja, evidentiran je specifičan odjeljak sa Zapažanjima i Preporukama. One bi trebale biti polazni temelj za javnu raspravu koja predstavlja drugu fazu izrade strategije razvoja sporta Brčko distrikta BiH.

Sport potiče važne vrijednosti poput timskog duha, *fair-playa*, solidarnosti, tolerancije, i poštene igre, te doprinosi osobnom razvitku i ispunjenju. Potiče aktivan doprinos zdravlju građana, a samim time i njihovu produktivnost u društvu.

Kao takav, sport predstavlja rastući socijalni i ekonomski fenomen koji ima značajnu ulogu u razvitku društva u cjelini pa tako i lokalnih zajednica koje su sustavni dio te cjeline. Olimpijski ideal razvijanja sporta, kako bi se poticali mir i razumijevanje među ljudima, nacijama i kulturama, kao i edukacija mladih ljudi, rođen je u Europi i promovira ga Međunarodni olimpijski odbor.

Sport predstavlja sve vrste aktivnosti kroz neformalno ili organizirano natjecanje, čiji je cilj izražavanje ili poboljšanje tjelesnih i mentalnih performansi svakog pojedinca, formiranja socijalnih odnosa ili postizanja rezultata na natjecanjima različite razine.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) predlaže minimum tjelesne aktivnosti od 30 minuta dnevno za odrasle i 60 minuta za djecu kako bi efekt vježbanja bio učinkovit.

Aktualni problemi sporta u Brčko distriktu kao i u okruženju povezani su sa kadrovskim, organizacijskim i materijalno-financijskim uvjetima. Stoga je potrebno odrediti standarde i kriterije optimalnog stanja sporta te utvrditi ciljeve i prioritete razvoja pojedinih dijelova njegova funkcioniranja.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

Društvo u cjelini, pa tako i lokalna zajednica, nisu pošteđene problema koji svakim danom pokazuje negativne strane, a koje loše utječu na mlade.

Te probleme je najbolje detektirao Međunarodni olimpijski komitet (MOK) na konferenciji održanoj 2006. godine na Kubi, a oni su:

- tjelesna neaktivnost u kombinaciji sa konzumiranjem nikotina, alkohola, narkotika, ... predstavljaju povoljne uvjete za nastanak mnogih civilizacijskih takozvanih, nezaraznih bolesti;
- u porastu je prekomjerna težina (pretilost);
- čak 60% svjetske populacije je neaktivno i ne koristi učinke aktivnog vježbanja;
- urbanizacija i veliki utjecaj informacijskih tehnologija negativno se odražavaju na život mladih koji 80% svog vremena provode uz internet, PS igrice i gledanje TV;
- istraživanja pokazuju da djeca u najvećoj mjeri gledaju TV sadržaje i koriste igrice nasilnog sadržaja. Ovo značajno utječe na formiranje osobnosti, te mnogi od njih primjenjuju nasilje u kasnijim dobnim razdobljima.

Izrada strategije razvitka sporta Brčko distrikta 2023. – 2028. označava da se Odjel za gospodarski razvitak, šport i kulturu, bavi temama vezanim za sport na opsežan način. Njen osnovni cilj je dati stratešku orijentaciju o ulozi sporta u Brčko distriktu, potaknuti debate o konkretnim problemima, povećati ulogu sporta u kreiranju politike Brčko distrikta i potaknuti javnu svijest o potrebama i posebnostima ovog sektora.

Faktori koji utječu na položaj i razvitak sporta:

- stav tijela Vlade distrikta i građana prema sportu i prema osobama koje se njime bave, prema profesorima tjelesne kulture, diplomiranim kineziolozima, sportskim trenerima, ostalim stručnim kadrovima i sportašima;
- organizacijsko i programsko ustrojstvo amaterskog i vrhunskog sporta;
- temeljni materijalni, finansijski i prostorni uvjeti za provedbu školskog, amaterskog i vrhunskog sporta;
- kvaliteta programa osposobljavanja i usavršavanja kadrova za potrebe sporta;
- brojnost i stručna kompetentnost kadrova koji djeluju u sportu (profesori, treneri...);
- razina sportskih rezultata u odnosu na rezultate drugih gradova;

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- znanstvena utemeljenost sporta, odnosno primjena rezultata znanstvenih istraživanja u selekciji i pripremi sportaša različite dobi i kvalitete;
- programi marketinga koji utječu na materijalno-financijski status sporta.

NAPOMENA: Svi podatci istraživanja u Strategiji razvitka športa Brčko distrikta BiH 2023. – 2028. godina, podložni su promjenama zbog protoka vremena od trenutka istraživanja do momenta pokretanja procedure za usvajanje Strategije razvitka športa.

1. DEFINICIJA OSNOVNIH POJMOVA

Prije početka konkretnih analiza, za praćenje ovog materijala vrlo je važno dati bliže semantičko određenje korištenih pojmova. Kao opći pojam obrađen je – sport. On je ovdje vrlo kompleksno shvaćen i interpretiran kroz niz pojavnih oblika. Na ovim prostorima se, kao korespondentna, dosta koristi i sintagma tjelesna kultura, preuzeta iz ruske terminologije, koja je zbog niza ograničenja posljednjih godina sve manje u uporabi. Prateći aktualne tijekove, u domaćoj terminologiji sve je više u uporabi sport. Tako su i sve visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini koje školuju kadar za rad u ovom području sportu dale centralno mjesto u svom nazivu. Prema tome, izrazom sport je obuhvaćen veći broj izvedenih pojmova, poput školskog sporta, sporta za sve, natjecateljskog (amaterskog i vrhunskog) sporta, sportskog menadžmenta i sl.

1.1. Sport kao opći pojam

Najšire gledano, sport je moguće definirati kao slobodnu ljudsku aktivnost usmjerenu na razvoj psiho-fizičkih sposobnosti. Nekada se razina dostignutih sposobnosti iskazuje kroz natjecanje s drugima i nastojanje da se ostvari maksimalni rezultat, dok se nekada radi o natjecanju sa samim sobom ili pak o fizičkoj aktivnosti usmjerenoj na unaprijeđenju zdravlja ili na psihičku relaksaciju.

Sport je tipično multidisciplinarno područje, budući da objašnjavanje svih njegovih segmenata zahtijeva kompleksan pristup i korištenje znanja iz različitih znanstvenih područja: medicine, biologije, psihologije, sociologije, pedagogije, informatike, menadžmenta, prava, ekonomije...

Bez obzira na aspekt koji dominira prilikom objašnjavanja nekog sportskog fenomena, kao centralni problem sporta moguće je izdvojiti ljudsko kretanje. Za realizaciju sportskih aktivnosti nužni su i objekti posebne namjene, kao i specifična organizacija praćena pravnim finansijskim, informatičkim i drugim resursima. Prema tome, sport traži vrlo kompleksan

(multidisciplinarni) pristup, pa je predmet njegovog izučavanja možda najbolje definirati kao ljudsko kretanje, te njime i zbog njega stvorena materijalna i duhovna dobra.

1.2. Vrhunski i amaterski sport

Sport se u najužem smislu vezuje za natjecateljsku aktivnost usmjerenu na ostvarenje što boljeg rezultata. U odnosu na dostignuti kvalitet i kategorizaciju u nacionalnim i međunarodnim okvirima, može se razlikovati nekoliko razina natjecateljskog sporta. Iako se međusobno prožimaju, za potrebe analize u ovoj studiji su izdvojeni – amaterski i vrhunski sport. Prilikom njihovog definiranja pošlo se od formulacije dane u Zakonu o sportu. U Zakonu o sportu vrhunski sport je definiran kao područje sporta koja obuhvata sportske aktivnosti koje pokazuju izuzetne (vrhunske) sportske kvalitete i rezultate. To praktično znači da samo oni sportaši i sportske grane koji postižu vrhunske rezultate na međunarodnoj sceni mogu imati atribut vrhunskog sporta. Pod amaterskim sportom podrazumijevaju se sve sportske aktivnosti koje se provode u okviru pojedine sportske grane, a čija se natjecanja održavaju do nacionalne razine (lige i prvenstva države), pod uvjetom da su te sportske grane registrirane sukladno zakonu i da ih prepoznaje Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine kao redovite ili pridružene članove. U ovu kategoriju ubrajaju se i sportske aktivnosti koje se održavaju na entitetskoj, županijskoj i lokalnoj razini. Osim po kvalitativnoj razini, sportove je moguće razvrstati i na olimpijske i neolimpijske. Oba navedena kriterija su od značaja prilikom sastavljanja kategorizacije sportaša i sportskih grana u Brčko distriktu.

Školski sport

Međunarodna povelja o tjelesnoj kulturi i sportu, koju je UNESCO usvojio 1978. godine, u prvom članku naglašava da je: „Bavljenje tjelesnom kulturom i sportom fundamentalno ljudsko pravo za sve”. U nacionalnom školskom sustavu, realizacija ovog prava školske djece i mladih je osigurana kroz redovitu (obveznu) nastavu tjelesne kulture, kao i kroz funkcioniranje sustava školskog sporta. Budući da je obvezna nastava tjelesne kulture (2 sata tjedno) u ingerenciji Odjela za obrazovanje, predmet ove studije je prvenstveno školski sport, pod kojim se podrazumijeva ispoljavanje i razvoj sklonosti psiho-fizički nadarene djece, kao i njihovo

uključivanje u sustav natjecanja na lokalnoj, regionalnoj, entitetskoj i državnoj razini. Naravno, fizičku kulturu je nemoguće odvojiti od školskog sporta budući da se dobar dio obrazovnog procesa, između ostalog, temelji i na primjeni natjecanja, a da se istovremeno kroz sustav školskog sporta realiziraju brojni odgojno-obrazovni zadatci djece i mladeži. Osim fizičke aktivnosti (uvjetno sporta) u osnovnim i srednjim školama, ova studija obuhvatila je i fizičke aktivnosti u predškolskim ustanovama. Ona se u institucionalnim uvjetima predškolskog obrazovanja može prvenstveno promotriti kao preventivno-zdravstvena aktivnost usmjerena na pravilan psiho-fizički razvoj najmlađih, ali i kao mogućnost da se izvrši kvalitetna kontrola rane selekcije u sportu. U sportu je naime, sve prisutnija preuranjena selekcija i specijalizacija nadarene djece koja ostavlja ozbiljne posljedice na harmoničan psiho-fizički razvoj, pa otuda radu s najmlađima ozbiljna pažnja mora da bude poklonjena od strane Odjela za sport, sportskih klubova, te visokih škola za strukovne i akademske studije iz područje sporta.

Sport za sve

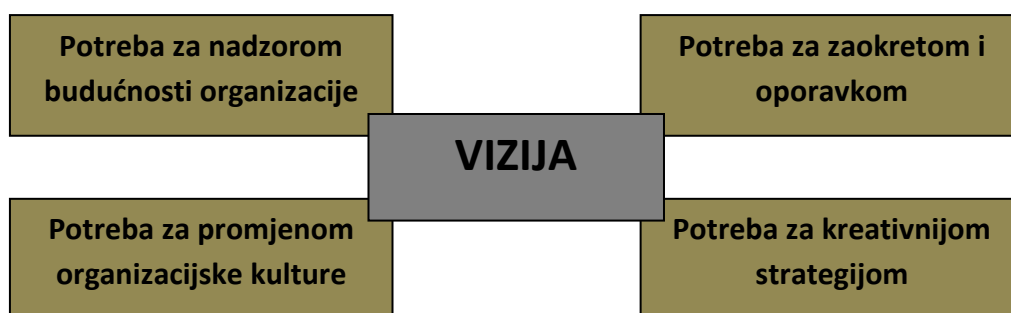
Kao sinonim za ovo karakteristično područje sporta koristi se: rekreacija, rekreativni sport, fitness, *Sport za sve*, *wellness* i sl. Riječ rekreacija dolazi od latinske riječi *recreo* (*recreare*) što znači ponovno stvoriti, obnoviti, ponovno kreirati. U antropološkom smislu se odnosi na regeneraciju ljudskih fizičkih i mentalnih potencijala. Dakle, rekreacijom se mogu smatrati sve aktivnosti koje se provode izvan područja profesionalnog rada čovjeka, koje pojedinac pozicionira kao osobnu potrebu u cilju odmora, relaksacije, razonode i zabave. Iz ovog izravno proističe pojam sportska rekreacija, kao proces obnavljanja, osvježenja, jačanja i sl. primjenom motoričkih (sportskih) aktivnosti. Ona je usmjerena na zadovoljavanje osnovnih ljudskih potreba i interesa kroz bogatstvo raznovrsnih, svima dostupnih, sportsko-rekreativnih sadržaja, usuglašanih sa razinom sposobnosti, zdravstvenim stanjem, spolnim i uzrasnim karakteristikama pojedinca. U stručnoj (i znanstvenoj) literaturi u uporabi je i termin rekreativni sport, a posljednjih godina i pojam sport za sve. Ovaj naziv je ušao i u zakonodavnu proceduru kroz nacrt Zakona o sportu gdje se definira kao oblast koja obuhvaća bavljenje sportskim aktivnostima radi odmora i rekreacije, unaprijeđenju zdravlja ili unaprijeđenju vlastitih rezultata u svim segmentima populacije. Međunarodni olimpijski komitet osnovao je radnu

skupinu radi definiranja koncepcije pokreta „Sport za sve“, vodeći se sve prisutnijim globalnim trendom brige o zdravlju. Skupina je osnovana kako bi Olimpijski pokret mogao pomoći i promovirati takve aktivnosti. Koncept *Sporta za sve* ističe u prvi plan da rekreativni sport mora karakterizirati redoviti program vježbanja (ali i primjerenog natjecanja) u cilju očuvanja zdravlja i fizičke spremnosti. Sve je veći broj ljudi kojima sport predstavlja više od borbe za gol, koš, bod, centimetar ili stotinku sekunde. Rekreativci uživaju u mnogobrojnim aktivnostima u klubovima, organiziranim skupinama ili pojedinačno, a njihov motiv je zdravlje, fizičke sposobnost i osobno zadovoljstvo. Pobijediti sebe, biti aktivan i upoznati se sa svim vrijednostima redovite fizičke aktivnosti su sve više opredjeljenja stotina tisuća ljudi koji pješāče, trče, voze bicikl i rolere, plivaju, skijaju, vježbaju, uče određene vještine itd. Među stanovnicima Europske unije najaktivniji Finci gdje se 75% stanovništva bavi sportskom rekreacijom. Slijede Šveđani sa 72%, Danci 60%, Irci 53% i Nizozemci sa 52%, dok su među najmanje aktivnima Grci sa samo 26%. Posljednjih godina odomaćio se i termin engleskog porijekla – *fitness*. Nastao je od riječi *fit* što znači dobra forma, dobra kondicija (biti zdrav i izdržljiv). Koristi se kako bi opisao način života u kojem jedna osoba može najefikasnije da funkcioniра svakodnevno. *Fitness*, dakle, ne obuhvata samo vježbanje, već način života koji podrazumijeva vježbanje, pravilnu ishranu, programe psihičkog rasterećenja, relaksaciju i estetske programe. Laički se *fitness* vezuje samo za vježbanje utezima ili samo za aerobik, što je svakako pogrešno.

2. OPĆI CILJ STRATEGIJE

Strategija, riječ grčkog porijekla, u modernoj interpretaciji je skup znanja, ciljeva i ideja o tome kako voditi određenu djelatnost (politiku, gospodarstvo, sport i dr.) te je poboljšati na najučinkovitiji i najmanje rizičan način.

Strategija je prikaz trenutne pozicije te prepoznavanje prilika za njeno poboljšanje, kao prikaz ciljeva i načina kako da se učini pomak do nove, bolje pozicije.

Strategija razvitka sporta Brčko distrikta 2023. – 2027. omogućava svim fizičkim i pravnim osobama u sportu u Brčko distriktu da usvoje dio novih pristupa i metoda u organizaciji svojih aktivnosti.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

U izradi strategije se mora postaviti proces strateškog planiranja.

Osnovna strateška pitanja svake organizacije su:

- ❖ Gdje smo?
- ❖ Gdje želimo biti?

Kako (na koji način) ćemo to postići?

- ❖ Zašto do sada tamo nismo došli?

Misija i vizija su osnova za utvrđivanje ciljeva i strategija.

Vizija je buduće idealno stanje prema kojem se teži (organizacijski san) i što želimo postati.

Obično se kaže: „ako ne mislite o svojoj budućnosti, nećete je imati ili ćete imati budućnost koju je neko drugi osmislio“. Strategija razvitka sporta doprinosi ostvarivanju javnog interesa i ciljeva u sportu Brčko distrikta. Ovom strategijom reguliraju se i uređuju ključna pitanja vezana za organizaciju i funkcioniranje sporta u Brčko distriktu.

Strategija razvitka sporta Brčko distrikta urađena je sukladno Zakonu o sportu Brčko distrikta, usvojenog na 48. redovitoj sjednici Skupštine Brčko distrikta, održanoj 30. 6. 2011. godine, (člankom 6.) ovog Zakona, se predviđa da se strategijom utvrđuju:

- osnovna polazišta i pravci razvitka sporta;
- razvojni i stručni zadatci u sportu;
- okvirni kriteriji za vrjednovanje programa i financiranja programa u sportu;
- nositelji razvitka sporta i mjere kontrole realizacije razvitka sporta.

U strategiji su uzeti u obzir i međunarodni standardi, kao i iskustva i znanja u sportu drugih zemalja u okruženju, uključujući Sloveniju, Hrvatsku i Srbiju.

Svi važni dokumenti za područje sporta su prikupljeni i stavljeni na raspolaganje članovima radne skupine za izradu strategije razvitka sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 2023. – 2028. godine. Cilj strategije je i poticanje novih razvojnih programa i projekata, unapređenje postojećih i učinkovitiju usklađenost u planiranju i realizaciji programa i projekta od javnog interesa u sportu Brčko distrikta. Kako bi strategija postigla maksimum učinkovitosti u primjeni, vrlo je važno uspostaviti snažnu suradnju između resornog Odjela za gospodarski razvitak, šport i kulturu Vlade Brčko distrikta, školskih institucija, sportskih organizacija, zdravstvenih institucija uz snažnu medijsku podršku.

Ključne odrednice razvitka sporta Brčko distrikta 2023. – 2028. godina

3. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ, STANOVNIŠTVO I KLIMA

BRČKO DISTRIKTA BIH

Brčko se nalazi u sjeveroistočnoj Bosni na nadmorskoj visini od 96 metara i nalazi se između $44^{\circ} 50' 24''$ i $44^{\circ} 52' 0''$ (čitaj: 44 stupnja, 50 minuta i 24 sekunde) sjeverne geografske širine i između $18^{\circ} 46' 53''$ i $18^{\circ} 49' 40''$ istočne geografske dužine. Prema popisu iz 2013. godine u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine živi 87.627 stanovnika. Veći dio zemljopisnog prostora današnjeg distrikta Brčko (83%) ne prelazi 200 metara nadmorske visine te stoga pripada niskoj Posavini u čijoj građi prevladava glinovito i pjeskovito močvarno-aluvijalno zemljište, teško za obradu.

U ovom gradu su se u najstarijoj prošlosti postepeno razvijale četiri mahale: *Atik* (stara), *Džedid* (nova), *Stara Varoš* (danas se zove Srpska Varoš) i *Karanfil-mahala*. Jedan dio Brčkog zvao se *Kolobara* i taj naziv se zadržao sve do danas. Grad je na desnoj obali rijeke Save, s obje strane rječice Brke. Obale ove rječice su visoke i Brčko leži na krajnjem izdanku jednog ogranka Majevice koji dopire sve do Save. Ta niska visoravan proteže se istočno duž Save približno do sela Brezovo Polje, odakle postupno prelazi u sembersku ravnicu. Na zapadnoj strani Brčkog zemljište je ravničarsko i to je plodna Bosanska Posavina.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

Brčko je s juga asfaltnim putem preko Lopara i Majevice povezano s Tuzlom, sa zapada vodi također asfaltni put preko Lončara do Banja Luke i dalje. S istočne strane dobrim asfaltnim putem Brčko je povezano sa Bijeljinom i dalje sa Zvornikom, Vlasenicom i drugim mjestima istočne Bosne. Sa sjeverne strane Brčko je gvozdenim mostom na Savi, spojeno s malim hrvatskim mjestom Gunja, a drugim mostom novije izgradnje povezano je s Vinkovcima.

U najstarije vrijeme Brčko je vodenim putem niz rijeku Savu bilo glavna riječna veza s Beogradom na istoku i Bosanskim Brodom na zapadu. Zahvaljujući takvom geografskom položaju Brčko je bilo poslije Bosanske Gradiške i Bosanskog Broda, treće riječno pristanište. Tu su pristizali teretni i putnički brodovi pa se s punim pravom može reći da je to i lučki grad.

Iz svega rečenog proizlazi da je geografski položaj Brčkog vrlo povoljan jer predstavlja prirodnu sponu Posavine i Panonske nizine s planinsko-kotlinskom unutrašnjošću Bosne i Hercegovine. Područje općine Brčko nije siromašno vodenim tokovima jer ima osim Save i Brke, još i rječicu Tinju, Lomnicu i Zovički potok, Lukavac i još nekoliko manjih vodotoka.

Rijeka Sava je međunarodno plovna rijeka čija je obala u Brčkom bogatija za sadržaj luke-pristaništa u Bosni i Hercegovini, a koja od 2006. godine ima međunarodni status. Rijeka Sava sa svim svojim atraktivnostima ima i velike turističke potencijale u pogledu sportsko-rekreativnih, kupališnih, ribolovnih, izletničkih, moto-nautičkih i drugih aktivnosti.

- ❖ Nadmorska visina 96 metara,
- ❖ najviša točka ne prelazi 500 metara,
- ❖ zauzima površinu od 493,3 km² što čini 1% teritorije Bosne i Hercegovine,
- ❖ klima je umjereno-kontinentalna,
- ❖ prosječna godišnja temperatura je iznad 10⁰ C,
- ❖ prosječna starost je 37,76 godina,
- ❖ od ukupnog broja (75.625) na radno sposobno stanovništvo otpada oko 49.000.

4. SPORT BRČKO DISTRIKTA DANAS – ANALIZA TRENUTAČNOG STANJA I PROGRAM MJERA

U Brčko distriktu BiH egzistira 142 kluba – udruga iz polja sporta. Procjenjuje se da ima negdje procijenjeno oko 3455 aktivnih sportaša od čega u seniorskoj kategoriji 1579 (1472 seniora i 107 seniorki). U mlađim kategorijama procjenjuje se broj od oko 2039 (1598 dječaci i 441 djevojčica). Sportska djelatnost odvija se na 37 nogometnih terena i stadiona, 20 dvorana i sala. Pored toga u programu sudjeluje velik broj neregistriranih sportaša u sportskim školama, rekreativaca te školske mladeži.

Broj sportskih kolektiva i Udruga Brčko distrikta 2021. god.			
1.	NOGOMET – 65 KLUBOVA	19.	MOTO – NAUTIČARI – 3
2.	MALI NOGOMET – 5 KLUBOVA	20.	UDRUGE SPORTSKE REKREACIJE – 10 KLUBOVA
3.	ODBOJKA - 6 KLUBOVA	21.	GIMNASTIKA – 1 KLUB
4.	KOŠARKA – 3 KLUBA	22.	PLIVAČKI I RONILAČKI KLUB – 3

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

5.	RUKOMET – 4 KLUBA	23.	SPORTSKO DRUŠTVO – 5 KLUBOVA
6.	TENIS – 2 KLUBA	24.	BODY BIULDING – 1 KLUB
7.	STOLNI TENIS – 3 KLUBA	25.	ŠAHOVSKI KLUB – 2
8.	ATLETIKA – 3 KLUBA	26.	STRELJAČKI KLUB – 2
9.	KAJAK-KANU – 2 KLUBA	27.	BICIKLISTIČKI KLUB – 2
10.	SPORT OSOBA S INVALIDITETOM ODBOJKA – 2 KLUBA	28.	PLES, AEROBIK, BALET – 2
11.	ODBOJKAŠKA AKADEMIJA – 2 KLUBA	29.	KUGLAŠKI KLUB – 1
18.	KLUBOVI BORILAČKIH SPORTOVA I VJEŠTINA – 13 KLUBOVA		

Trenutačno stanje u području sporta u Brčko distriktu analizirano je s nekoliko aspekata:

- s aspekta primjene pravnih akata u sportu i zakonskih uporišta;
- načina na koji se proklamirani javni interes i financiranje u području sporta ostvaruje u Brčko distriktu BiH;
- s aspekta brojnosti i organiziranosti sportskih klubova i brojnosti njihovog članstva u odnosu na uzrast i spol;
- sportska rekreacija – *Sport za sve*;
- sport osoba s invaliditetom;
- sport osoba s posebnim potrebama;
- stručni kadrovi u sportu;
- aktivnost žena u području sporta i sportske rekreacije;
- s aspekta stanja sportske infrastrukture. Brojnost i stanje sportskih objekata, načini i kriteriji korištenja;
- nužnosti formiranja Sportskog saveza Brčko distrikta BiH;
- nužnost osnivanja Zavoda za sport i medicinu sporta;
- sportskog osiguranja.

4.1. Pravni akti u sportu Brčko distrikta i zakonska uporišta

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH – pročišćeni tekst objavljenog u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“, broj: 2/10, propisuju se osnovni principi u sportu, organiziranje sporta, prava i obveze pravnih i fizičkih osoba u sportu, prava i obveze sportaša, stručni rad u sportu, organiziranje sportskih natjecanja i sportskih manifestacija, način osiguravanja sredstava za financiranje sporta i druga pitanja koja se odnose na sport u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

Sport u Brčko distriktu, (članak 7.) zakona, zasniva se na principima i standardima koji su utvrđeni u Europskoj povelji o sportu, Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvenciji UN-a o pravima djeteta, Međunarodnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Europskoj konvenciji o nasilju i nedoličnom ponašanju gledatelja na sportskim priredbama, Olimpijskoj povelji, Paraolimpijskoj povelji, pravilima međunarodnih sportskih asocijacija, Europskom kodeksu o sportskoj etici, Deklaraciji o sportu, toleranciji i *fair-play-u*, te izjavi iz Laussane o organiziranju sporta u BiH.

Europskom poveljom o sportu člankom 4., stavka (2) definirano je kako će države potpisnice poduzeti odgovarajuće mjere da se svim građanima omogući bavljenje sportom, a iskoristit će se i dodatne mjere kako bi se posebno mladima koji iskazuju sposobnost ili osobama koje su hendikepirane, omogućilo da se stvarno okoriste tim mogućnostima.

Poduzeti će se odgovarajuće mjere razvijanja fizičke sposobnosti mladih kako bi im se omogućilo stjecanje osnovnih sportskih i fizičkih sposobnosti te da se pospješi sportska aktivnost, posebno: - garantirajući svim učenicima korištenje sportskih programa, rekreativnih aktivnosti i tjelesnog odgoja, nužnih ustanova te vremena i prostora predviđenog u tu svrhu, - garantirajući i formiranje stručnog osoblja za sve škole, - nudeći mogućnost da se poslije obveznog školovanja nastave baviti sportom, - potičući stvaranje prikladnih veza među školama i drugim obrazovnim ustanovama, školskim i mjesnim sportskim klubovima, - olakšavajući i potičući pristup sportskim ustanovama za školarce i pripadnike mjesnih kolektiva, - potičući razmjenu mišljenja među roditeljima, nastavnicima, trenerima i voditeljima, što bi trebalo utjecati na mlade da se bave sportom, čineći sve to da sportsku etiku usvoje svi učenici počevši od osnovne škole. Spomenutom poveljom također je definirano kako je nužno: unaprijediti sportske djelatnosti kroz osiguranje odgovarajućih ustanova, različitih programa te stručnih instruktora, voditelja ili animatora, te posebnu pažnju posvetiti sljedećim aktivnostima:

- otkrivanju i praćenju darovitih,
- stavljanju na raspolaganje odgovarajuće ustanove,
- pružanju pomoći i podrške sportašima u suradnji s medicinskim i sportskim znanostima,
- unapređenju treniranja na znanstvenim temeljima,
- formiranju trenera i osoba odgovornih za struku,
- pomaganju klubova u osiguravanju prikladne strukture i natjecateljsko tržište.

Poveljom je regulirano i pitanje podrške vrhunskom sportu, unapređenje i daljnje obrazovanje osoba koja sudjeluju u sportu, načelo trajnog razvoja sporta, informiranje i istraživanje u sportu, financiranje, te nacionalna i internacionalna suradnja. Ovdje se naravno postavlja pitanje u kojoj mjeri je Distrikt odgovorio na preuzete obveze vezano za primjenu Europske povelje o sportu. Zakonom o sportu u Brčko distriktu omogućeno je svim građanima bavljenje sportom pod istim uvjetima putem sportskih klubova, udruga sportskih rekreacija i sl.

Zbog različitosti u uređenju području sporta, na raznim razinama administrativnog organiziranja u Brčko distriktu, možemo reći da je dugo vremena vladao nepovoljan ambijent za funkcioniranje i rad sportskih klubova i brojnih sportskih organizacija.

Donošenjem Zakona o sportu na razini Brčko distrikta, stvoreni su uvjeti za sustavno rješavanje pitanja sporta, osobito osnovnih problema koji su do tada kočili razvitak sporta u Distriktu. Zakonom o sportu uređuje se područje sporta u Distriktu i ista se tretira kao djelatnost od javnog interesa.

4.1.1. Prijedlog mjera

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH omogućeno je svim građanima bavljenje sportom pod istim uvjetima. Shodno članku 10. 16. i 17., Zakona o sportu Brčko distrikta predviđeno je formiranje granskih saveza i Sportskog saveza Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Sportski savez se osniva sukladno Zakonu o udrugama, Zakonom o sportu u Bosni i Hercegovini.

Na teritoriji Distrikta može se osnovati samo jedan sportski savez.

Nadležnost sportskog saveza se utvrđuje osnivačkim aktom, a odnosi se na:

- utvrđivanje i ostvarivanje politike promoviranja amaterskog sporta na području Distrikta;
- promoviranje sporta kod djece i mladih;
- usklađivanje aktivnosti svojih članica;

- objedinjavanje i usklađivanje programa i projekata od javnog interesa u oblasti vrhunski i amaterski sport, davanje prijedloga za izradu programa i projekata javnog interesa u vrhunskom i amaterskom sportu, briga i sudjelovanje u njegovom ostvarivanju;
- brigu o vrhunskim sportašima i sudjelovanje u stvaranju uvjeta za bolju pripremu vrhunskih sportaša na domaćim i međunarodnim sportskim natjecanjima;
- promicanje stručnog rada u sportu;
- briga o kategoriziranim sportašima;
- sudjelovanje u programima i projektima od javnog interesa u javnim sportskim građevinama;
- davanje mišljenja na Nacrt strategije iz članka 5, Zakona o sportu Brčko distrikta BiH i
- druga pitanja utvrđena osnivačkim aktom.

SPORTSKI SAVEZ BRČKO DISTRIKTA BiH je najviše nevladino sportsko tijelo u koje se udružuju granski sportski savezi, sportski klubovi i druge sportske asocijacije čija je djelatnost od značaja za razvitak amaterskog sporta i rekreacije na području Brčko distrikta.

Navedena zakonska uporišta predstavljaju tek dio razloga za poduzimanje inicijative za osnivanje SPORTSKOG SAVEZA BRČKO DISTRIKTA BiH.

Osnovni razlog za formiranje Sportskog saveza Brčko distrikta BiH je briga o funkcioniranju sportskih aktivnosti na razini Brčko distrikta, koordinaciji svih sportskih aktivnosti sa jedne razine i praćenje realizacije usvojene strategije razvitka sporta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

4.2. Proklamirani javni interes i način financiranja u području sporta Brčko distrikta BiH

Zakonom o sportu Brčko distrikta članak 4, posebno je proklamirano da je sport djelatnost od javnog interesa u Brčko distriktu BiH.

Javni interes u sportu Distrikta ogleda se u:

1. Razvijanju svijesti građana o sportu i vrijednostima u sportu;
2. Doprinosu odgoju, obrazovanju i razvoju djece i mladih;
3. Poticanju i afirmiranju sporta i njegovih vrijednosti kao dijela kulture i ukupnih materijalnih i duhovnih vrijednosti društva;
4. Očuvanju zdravlja kao osnovne ljudske aktivnosti i očuvanje radne produktivnosti;

5. Izražavanju stvaralaštva i humanog življenja;
6. Poticanju sustavnog i organiziranog bavljenja sportom u slobodnom vremenu;
7. Prezenciji vrhunskog sportskog stvaralaštva na svim razinama;
8. Sustavnom stvaranju uvjeta za ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata.

Sukladno Zakonu (članak 41.), sredstva za financiranje sportskih aktivnosti ostvaruju se:

- članarina udruga;
- novčana sredstva, nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava;
- dobrovoljni prilog i poklon fizičke i pravne osobe, kako domaćeg tako i stranog u gotovom novcu, uslugama ili imovinskim pravima;
- sredstva za financiranje i sufinanciranje programa i projekata od javnog interesa;
- sredstava donacija za pomoć u sportu,
- sredstava fonda za nagrađivanje uspješnih sportaša amatera Distrikta na redovitom školovanju,
- prihod od kamate, dividende, dobiti, zakupnine, honorara i drugog sličnog izvora;
- prihod stečen kroz ostvarivanje ciljeva i aktivnosti udruga i fondacije, kako je određeno statutom.

Odjel obavlja raspisivanje **Javnog poziva**, koji objavljuje nadležna služba Odjela za gospodarski razvitak, šport i kulturu.

4.3. Školski sport

Redovito tjelesno vježbanje u školi ima zadatak provoditi programe koji će učenicima omogućiti stjecanje osnovnih motoričkih znanja „tjelesne pismenosti“ i osnovnih sposobnosti, a time i zadovoljstvo bavljenja sportom. Pogrešno je razmišljanje da redovita nastava tjelesnog odgoja predstavlja školski sport. Školski sport podrazumijeva sportske aktivnosti koje se provode u školskim sportskim društvima. Zakonom o sportu Brčko distrikta samo se marginalno (člankom 2. i 4.), spominje školski i sveučilišni sport. Sigurno je da bi se ovim zakonom morale preciznije definirati obveze u vezi formiranja školskih sportskih društava, provođenja sportskih natjecanja na razini Distrikta i formiranja **Univerzalnih sportskih škola**.

Radi provođenja izvan nastavnih sportskih aktivnosti učenika treba obavezno osnivati **Školska sportska društva** u osnovnim i srednjim školama bez pravne osobnosti te osnivanje Školskog sportskog saveza na razini Brčko distrikta BiH. Unutar sportskog školskog društva učenici podijeljeni u sekcije, treniraju izabrani sport ili sportove i sudjeluju na školskim sportskim natjecanjima. Ova natjecanja mogu biti na razini škole, Distrikta, entiteta i države. Posebno zabrinjava sustav i način treniranja u školskom sportu. Naime, školski sport još uvijek pretežno

obuhvaća tek djecu koja sudjeluju u sustavu školskih sportskih natjecanja. Ona u najvećem broju treniraju u lokalnim sportskim klubovima izvan škole, a uključuju se samo u školska sportska natjecanja. Međutim, potrebno je stvoriti uvjete da se u treningu sekcija u okviru školskih sportskih društava uključi veći broj djece koja nisu uključena u lokalne sportske klubove i na taj način pozitivno utječe na njihov psihofizički razvitak, te stvaranje navika redovitog bavljenja tjelesnom aktivnošću.

Nužno je kreirati program Univerzalnih škola sporta koji ne smije biti usmjeren na treniranje sportova i natjecanja, već na poticanje optimalnog razvoja motoričkih potencijala djece u dobi od 6-10 godina. Rad odjela Univerzalne škole sporta sastavni je dio djelovanja školskog sportskog društva. Programe Univerzalnih škola sporta potrebno je podržati i snažno razvijati u budućnosti, jer su oni osnova za kvalitetnu selekciju budućih sportaša. Posebno je pitanje jesu li ponuđeni školski sadržaji dovoljno atraktivni da privuku i zadrže djecu i imaju li djeca, preopterećena nastavnim programima, dovoljno vremena za sport te može li se uopće govoriti o sportu u školi u kojoj se radi u dvije smjene?

Nedvojbeno je da u ovakvim uvjetima sustav obrazovanja/odgoja, brinući svoje brige, ne može sam poduzeti brigu o sportu. Upravo zato sportske aktivnosti u školama treba organizirati u suradnji sa sportskim klubovima u okruženju koji mogu ustupiti na raspolaganje rekvizite, trenere i animirati djecu atraktivnim programima. Očigledno je uz postojeće školstvo i sadašnje stanje u školama sport ne može svoju bazu stvarati u školama. Međutim, školski sport svojom organiziranošću mora biti baza iz koje će se uz stručan i kvalitetan rad s učenicima nižih razreda, djeca usmjeravati u sportske klubove koji funkcioniraju u Distriktu.

U okviru mjerodavnih institucija za sport, Odjel za obrazovanje, Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu, Sportskog saveza Brčko distrikta, Udruga pedagoga Tjelesnog odgoja i sporta Brčko distrikta BiH, potrebno je preciznije utvrditi nadležnosti i postupke donošenja i usvajanja programa sportskih aktivnosti i natjecanja učenika kao i njegovo financijsko praćenje.

4.3.1. Prijedlog mjera

- Nužno je u postojeće zakone o obrazovanju i sportu ugraditi precizne odredbe koje će konkretno odrediti organizacijske i financijske obaveze te međusobnu suradnju na području izvannastavnih, izvan školskih i natjecateljskih aktivnosti učenika;
- Organizirati rad i ustroj školskih sportskih društava na učinkovit način, kako bi okupljala veći broj učenika, postala primjer uspješnih škola i bila temelj sustava školskog i natjecateljskog sporta;
- Osnivanje Školskog sportskog saveza na razini Brčko distrikt BiH.

- Osmisliti i uvesti sustav koji će prepoznati najtalentiranije učenike, usmjeriti ih u određene sportske grane ili pojedini sport, te pratiti i podupirati njihov sportski razvoj. Na taj način školski sport postaje bazom cjelokupnog sustava sporta Brčko distrikta;
- Sportski prostori (objekti) u školama treba da budu maksimalno iskorišteni, kako za učenike tako i za klubove, rekreativce i roditelje u vremenu izvannastavnih aktivnosti. Tako se najlakše i najbolje može uspostaviti veza između sporta, sportskih klubova, porodice i škole. Takva praksa je posebno dobro došla u osnovnim školama u užim socijalnim sredinama, gdje su školski objekti jedini u naselju i gdje se ljudi obično međusobno poznaju, gdje treba u interesu svoje djece uspostaviti veze sa školom i lokalnim sportskim klubovima.
- Donošenje podzakonskih akata o organiziranju školskog sporta u Brčko distriktu BiH.

4.4. Sport osoba s invaliditetom i posebnim potrebama

Jedno od mjerila humanosti svakog društva je i odnos prema invalidnim osobama i osoba s posebnim potrebama. Briga o sportašima invalidima jedna je od značajki sportski orijentiranih i civilizacijskih naprednih društava. Dakako, pod tim podrazumijevamo brigu o svim kategorijama invalida po uzrastu i spolu, te o svim aspektima sporta i rekreacije osoba s invaliditetom. Na taj način hendikepirane osobe postaju dio zdravog i kompetitivnog svijeta.

Omogućavanje sportske i rekreativne aktivnosti hendikepiranih osoba predstavlja uspješnu revitalizaciju i resocijalizaciju ovih osoba, a sportski rezultat omogućava pojedincu potpuniji i sadržajniji život.

Prema vrsti hendikepa, odnosno invaliditeta, ove osobe mogu biti svrstane u nekoliko kategorija i to:

- 1) klubovi osoba s tjelesnim invaliditetom,
- 2) klubovi osoba oštećenog vida,
- 3) klubovi mentalno zaostalih osoba,
- 4) klubovi osoba oštećena sluha.

Sport osoba s invaliditetom zahtjeva specifičnu i relativno skupu opremu, rekvizite, pratitelje itd. Zato je financiranje sporta invalida vezano uz brojne poteškoće koje sigurno mnogo lakše uspijevaju prevladati ekonomski jake države. Međutim, i pored brojnih problema organizacijske i financijske prirode sportaši s invaliditetom naše zemlje postižu vrhunske

sportske rezultate i možemo slobodno konstatirati da je to najkvalitetnija kategorija sportaša u BiH.

4.4.1. Prijedlog mjera

- Uključiti što veći broj hendikepiranih osoba u različite sportsko-rekreativne aktivnosti te na taj način upotpuniti i oplemeniti život što većeg broja hendikepiranih osoba;
- Podržati formiranje sportskih klubova i rekreativnih udruga i omogućiti im uključivanje u regularne sustave natjecanja;
- Osposobljavati i stručno usavršavati trenere sa posebnom specijalizacijom za rad sa hendikepiranim osobama.

4.5. Aktivnost žena u području sporta i sportske rekreacije

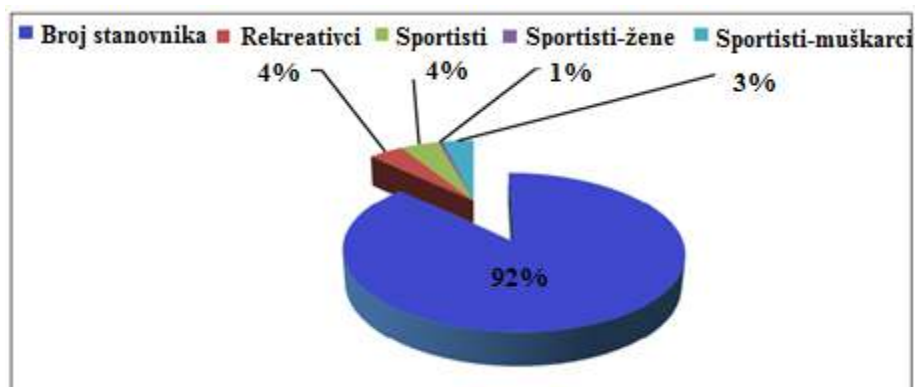
Od prvih modernih Olimpijskih igara 1896. godine, kada žene nisu imale pristup sportskim terenima učinjen je značajan pozitivan pomak u njihovom uključivanju u sport i sportsku rekreaciju. Taj trend se posebno uočava u posljednjih 30 godina kada je pod utjecajem Olimpijskog pokreta i zajedničkih mjera Međunarodnog olimpijskog odbora, Međunarodnih sportskih federacija i Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), zastupljenost žena u sportu i sportskoj rekreaciji znatno povećan. Taj trend porasta naročito se odražava u razvijenim zemljama sa izgrađenom kulturom življenja, mada je posljednjih godina uočljiv takav pomak i u slabije razvijenim zemljama te posebno u onim zemljama sa vjerskim i kulturnim barijerama.

Sport i sportska rekreacija imaju u današnje vrijeme vrlo značajnu društvenu ulogu kod oba spola. Područje sporta je pravo mjesto gdje se može iskazati ravnopravnost spolova, što je jedan od ciljeva Europske unije i službeno osnažen Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine.

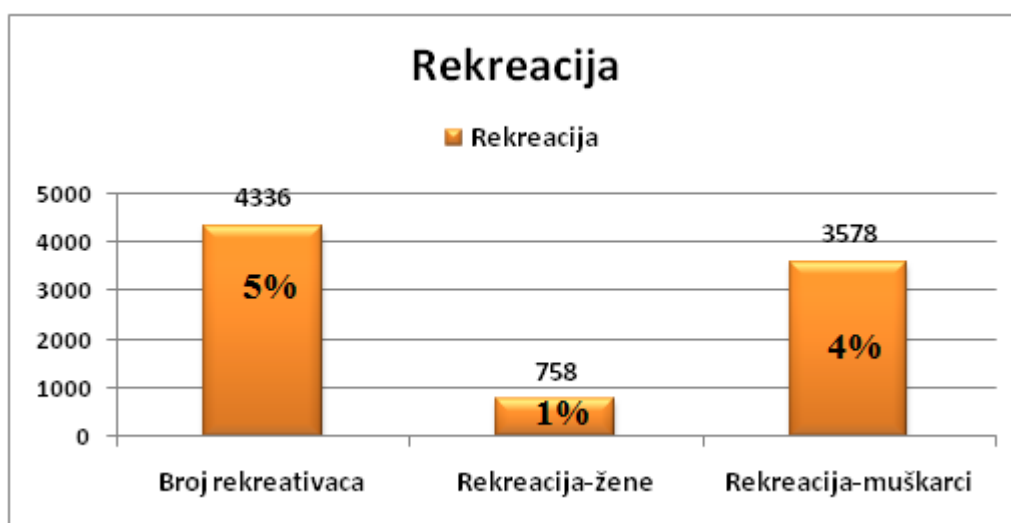
Činjenica je da optimalno planirano i organizirano tjelesno vježbanje pozitivno djeluje na zdravstvenu, motoričko-funkcionalnu sposobnost, morfološku strukturu, voljno-moralnu i intelektualno-radnu sposobnost podjednako kod svakog muškarca i žene. Suvremena istraživanja pokazuju da tjelesno vježbanje pozitivno djeluje u prevenciji i liječenju nekih bolesti tipičnih za žensku populaciju. Prema rezultatima studije istraživača iz *Birgham and women's hospital* u Bostonu, utvrđeno je da tjelesno vježbanje može znatno povećati izgleda za preživljavanje raka dojke, a u dvogodišnjem istraživanju kanadskih znanstvenika s *University of British Columbia* utvrđeno je da djevojčice koje se bave tjelesnim vježbanjem dobivaju na koštanoj masi i tako smanjuju izgleda za pojavu osteoporoze i osteopenije u starijoj dobi.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

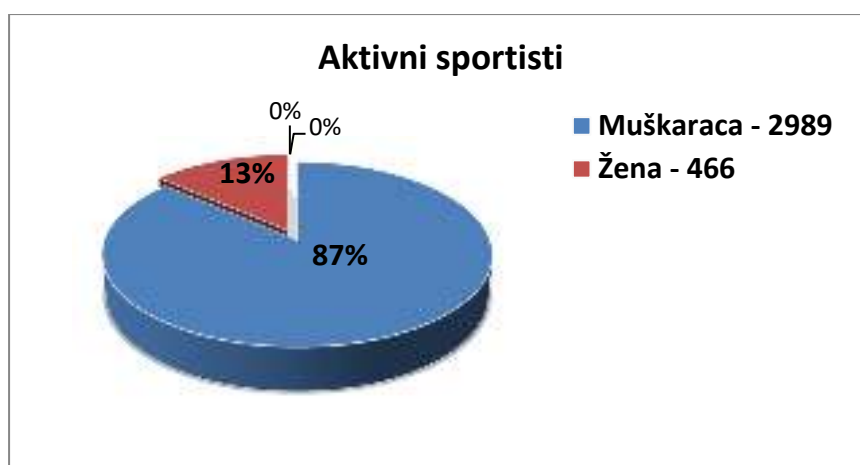
Neupitno je da je tjelesno vježbanje ženske populacije potrebno i poželjno, međutim podatci u svijetu, a posebno kod nas govore o još uvijek nedovoljnoj uključenosti žena u sportske aktivnosti u odnosu na mušku populaciju. Smatra se da je manja zastupljenost žena i biološki uvjetovana, jer su sklonosti u ponašanju muškaraca jače izražene u elementima kao što su borbenost, rivalstvo, agresija, a koje su posebno povezane sa sportskim natjecanjima. Mnoga istraživanja i tumačenja socijalnih antropologa ipak se svode na jednu konstataciju, a to je da je biološka razlika kod muškaraca i žena relevantna samo kod razmnožavanja, a sve ostale osobine kod muškaraca i žena konstruiralo je društvo i kultura. Prema posljednjem popisu stanovništva u Brčko distriktu iz 2011. godine (Demografija u Brčko distriktu BiH 2007. – 2011. godina – Agencija za statistiku ekspozitura Brčko), ima 75625 stanovnika od čega 37845 žena i 37780 muškaraca. Ukupno aktivnih u sportskim organizacijama Brčko distrikta, prema podacima iz 2019. godine (podatci dobiveni na osnovu anketiranja sportskih organizacija), je 3585 osoba, što je od ukupnog broja stanovnika u postocima 4%, od čega 3% muškaraca i 1% žena.

Ukupno aktivnih i pasivnih rekreativaca u organizacijama Brčko distrikta je 4436, što je od ukupnog broja stanovnika (75625) u postocima 5% (4436) od čega 3,5% (3478) muškaraca i 1,5% (958) žena.

Od ukupno 3455 aktivnih osoba u sportskim organizacijama muškaraca je 2989 ili 87% i žena 466 ili 13%.

Dobiveni podatci nam govore da je uključenost žena u području sporta i sportske rekreacije na području Brčko distrikta vrlo niska i da je potrebno hitno poduzeti određene mjere u cilju prevladavanja ovog problema.

4.5.1. Prijedlog mjera

Unatoč tome što je u proteklom razdoblju napravljen pomak u uključivanju žena u sportske aktivnosti, ne možemo nikako biti zadovoljni s brojem uključene ženske populacije u sportu i sportskoj rekreaciji kao aktivnih sudionika u tjelesnom vježbanju, isto tako ni kao žena

sportskih radnika i funkcionara u sportskim organizacijama. Zbog toga treba istaći nekoliko strateških ciljeva koje treba realizirati u narednom razdoblju:

- Uložiti maksimalne napore da se prisutnost žena približi muškoj populaciji;
- Osmisliti programe i projekte koji doprinose u savladavanje kulturoloških, vjerskih i bioloških barijera koje otežavaju ženama redovito i primjereno tjelesno vježbanje;
- Organizirati dane usmjerenih sportskih aktivnosti samo za žene;
- Uključiti više žena u sve strukture i tijela upravljanja u sportu i sportskoj rekreaciji;
- Osnovati povjerenstvo pri Sportskom savezu Brčko distrikta za brigu o ženama u sportu i sportskoj rekreaciji.

4.6. Sportska rekreacija – „sport za sve“

Sportska rekreacija kao i svaki drugi oblik društveno organiziranog življenja ide u korak s ljudskim potrebama, mijenjajući svoj prvobitni zadatak, kojem je svrha bila sportska aktivnost i razonoda, u postupke i aktivnosti koje će ciljano doprinijeti mijenjanju stila života i poboljšanju kvaliteta života.

Suvremena znanost je već poodavno dokazala da sportsko rekreativne aktivnosti, kao vid smišljenog oblikovanja slobodnog vremena, pozitivno utječu na čovjekovo zdravlje i njegovo očuvanje, na socijalizaciju i resocijalizaciju, na tjelesni i psihički status čovjeka, čineći svakodnevni život zdravijim, sadržajnijim i kvalitetnijim.

Sve razvijene zemlje Europe (kamo pretpostavljamo želimo i mi), ulažu značajna sredstva u razvoj sportsko rekreativnih objekata koji pružaju mogućnosti za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena svojih građana.

Danas, kada se odnos prema sportskoj rekreaciji ponovo mijenja treba pronaći načine i modalitete za njeno oživljavanje i koristiti pritom sva pozitivna iskustva iz prethodnog razdoblja iz zemalja gdje je sportska rekreacija razvijena na visokoj razini. Do 1991. godine u gradovima i mjesnim zajednicama su bila organizirana društva za tjelesno vježbanje i rekreaciju (DTV) u kojima su se okupljali građani svih uzrasta i oba spola. Veće radne organizacije također su imale svoja društva sportske rekreacije, a neke su imale i profesionalne voditelje u redovnom radnom odnosu. Permanentno su se organizirale radničke sportske igre (RSI), koje su okupljale veliki broj radnika. Osnovne sportske grane su bile mali nogomet, odbojka, kuglanje, stolni tenis, šah, pikado, itd.

Za bavljenje sportskom rekreacijom potrebno je humano planiranje prostora i objekata u okviru urbanističkih planova i projekata koje će u prvi plan staviti čovjeka i njegove potrebe.

Svaki grad bi trebao imati centar za sportsku rekreaciju s programom rada. Nužno je što prije osnovati društvo za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ koje će provoditi aktivnosti i programe za potrebe osoba oba spola i različite životne dobi. Prema dostupnim podacima rekreativnim aktivnostima na područjima Brčko distrikta se bavi 4436, što je od ukupnog broja stanovnika (75625) u postocima 5% (4436) od čega 3,5% (3478) muškaraca i 1,5% (958) žena.

U usporedbi sa razvijenim Europskim zemljama u kojima je u aktivnostima „Sporta za sve“ uključeno od 30% do 70% građana, ovi podatci su poražavajući. Sasvim je sigurno da postojeći objekti ne zadovoljavaju potrebe građana Brčko distrikta ni prostorno ni svojom raznovršnošću i kvalitetom (komforom). Stoga valja osmisliti revitalizaciju postojećih objekata radi rekreacije na cijelom području Brčko distrikta BiH, jer potrebe građana višestruko nadmašuju postojeće uvjete.

U tu svrhu nužno je rekonstruirati postojeći bazen u suvremeni objekt multifunkcionalnog karaktera s korištenjem i u zimskom razdoblju. Dalje, prići postavljanju tartan staze na Gradskom stadionu kako bi se omogućilo građanima da koriste ovu stazu u većem dijelu godine. U programu javnih potreba sporta Brčko distrikta osiguran je novac samo za nužne aktivnosti koje će služiti tek poticanju sportske rekreacije. Npr. prema podacima za te su namjene iz programa javnih potreba sporta financiranim na osnovu Javnog poziva 2019. godine izdvojena sredstva u iznosu od 1.010.399,93 KM (0,44%) od ukupnih financijskih sredstava Proračuna Brčko distrikta za 2019. godinu. Na ova izdvajanja treba dodati i Amandmane poslanika prema sportskim kolektivima. U zemljama Europske unije izdvajanja za sport u odnosu na ukupni proračun iznose od 4-7%.

U poduzećima je sportska rekreacija nestala iz programa financiranja. Stoga nije čudo što su se aktivnosti u sportskoj rekreaciji svele na mali broj sudionika.

Želimo li razvoj sportske rekreacije „Sporta za sve“ u Brčko distriktu, potrebno je promijeniti odnos prema njoj te osigurati stabilne izvore financiranja sportskih objekata i programa. Osim toga, službe društvenog standarda i sindikati bi trebali podsticati razvoj sportske rekreacije u poduzećima. Time bi se postiglo da sportska rekreacija bude dostupna svakom građaninu, neovisno o njegovom imovinskom statusu. Programom javnih potreba sporta stvaraju se samo osnovni uvjeti i podstiče da rekreacija postane osobna potreba svakog građanina.

4.6.1. Prijedlog mjera

Radi poticanja, unapređenja i razvitka sportske rekreacije u Brčko distriktu, valjalo bi pokrenuti aktivnosti, kao na primjer:

- Osnovati povjerenstvo pri Sportskom savezu Brčko distrikta za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ Brčko distrikta;
- Programe i projekte u području „Sport za sve“ realizirati gdje god postoje sportski objekti;
- Programe i projekte u području „Sport za sve“ implementirati u radu s predškolskom djecom kroz obuku djece u vrtićima za natjecanje „Olimpijski festival dječjih vrtića“, u radu sa školskom djecom i organizaciji „Olimpijade mladih“, organizirati radničke sportske igre u poduzećima, sportske aktivnosti u okviru manifestacije „Savski cvijet“, organizacija Vidovdanske trke, provoditi aktivnosti poput „Pješačenjem do zdravlja“, aktivnosti na vodi, biciklijade, rošulijade, javnog aerobik dana na Gradskom stadionu i slično;
- Rekonstruirati i sadržajno osmisliti objekte kako bi bili dostupni svim građanima;
- Educirati i angažirati potreban broj stručnih kadrova za realizaciju sportsko-rekreativnih programa.

4.7. Stručni kadrovi u sportu

Kad govorimo o kadrovima u sportu, odnosno o stručnjacima na kojima počiva cjelokupna koncepcija sporta, moramo imati na umu nekoliko stvari. Kao prvo, kadrovi u sportu su svi oni koji svojom djelatnošću sudjeluju u procesu stvaranja sportaša te u svemu onome što se uz to veže.

Osim onih kadrova koji neposredno sudjeluju u radu sa sportašima (treneri), kadrovi u sportu su i sportašima na usluzi sportski liječnici, sportski psiholozi, projektanti sportskih objekata, sportski menadžeri, pravnici, sportski novinari, sudci i dr. Tek dobrim povezivanjem svih navedenih kadrova u cjelini i njihovom međusobnom koordinacijom dobiva se kvalitetan sustav sporta kakav je karakterističan za moderne, sportski orijentirane zemlje. Za realiziranje ukupnih programskih ciljeva sporta Brčko distrikta od iznimnog je značaja briga o trenerima.

U kojoj će mjeri treneri uspjeti iskoristiti potencijale svakog sportaša, naći primjerene trenažne sadržaje za svaku dobnu kategoriju, imati senzibiliteta prema svakom sportašu, jednim dijelom zavisi o spoznajnim mogućnostima trenera ali najviše, dakako, od stupnja njegovog obrazovanja i stručnosti. Nadalje, je li trener angažiran u stalnom radnom odnosu ili obavlja taj

posao uz neki drugi rad kojim osigurava svoju egzistenciju i koji u velikoj mjeri utječe na kvalitetu njegovog rada.

U svakom slučaju, najbolja opcija za sport je obrazovani stručnjak iz oblasti sporta kojem je trenersko zanimanje profesija. Uz to bi trebalo u kontekstu cjelokupnog sporta Brčko distrikta izraditi sustav praćenja i valorizacije trenerskog rada.

Člankom 21. Zakona o sportu Brčko distrikta BiH, predviđena je i mogućnost zasnivanja radnog odnosa pravnih osoba u sportu sa stručnim radnicima, sportašima i administrativnim osobljem. Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu kroz program javnih potreba prati aktivnosti sportskih udruga vezano za stručne osobe. Imajući u vidu broj aktivnih sportaša, sportaša u procesu obuke, rekreativaca, sporta hendikepiranih osoba, zabrinjava podatak o broju trenera profesionalaca.

Dosadašnja praksa pokazuje da je trener profesionalac ključni faktor u postizanju sportskih rezultata u razvoju pojedinog sporta. Anketom koja je provedena u klubovima Brčko distrikta ustanovljeno je da su 186 trenera honorarno angažirana u sportskim klubovima.

Također, dosadašnja praksa pokazuje da klubovi kod kojih se stručni rad svodi na honorarni angažman trenera vrlo rijetko postižu vrhunske rezultate, a što je još mnogo važnije nikad ne uspijevaju zadržati talentiranog sportaša dulje vrijeme u klubu. Dijelom se to može objasniti zakonitostima tehnologije stvaranja kvalitetnih rezultata. Naime u većini sportova potreban je jedan do dva olimpijska ciklusa provoditi u ozbiljnom trenažnom radu kako bi se stvorile temeljne pretpostavke za nastup na nekom velikom međunarodnom natjecanju.

Klub bez trenera profesionalca teško može naći osobu koja će sa sportašem ili selekcijom sportaša provoditi svakodnevno 4 ili više sati, obavljati kvalitetne pripreme, nastupiti na svim natjecanjima i tako 7 ili 8 godina. U prilog tome ide i činjenica da se proces stvaranja sportaša odvija i izvan sportskih terena i sportskih borilišta. Cjelokupna briga o sportašima i svim aspektima njihova života često je odlučujuća karika u stvaranju vrhunskog sportaša. Međutim ono što treba posebno da zabrine sve sportske klubove i institucije koje se bave sportom je struktura stručnog kadra u Brčko distriktu BiH. Broj trenera i njihova stručna osposobljenost se vidi u prezentiranom pregledu.

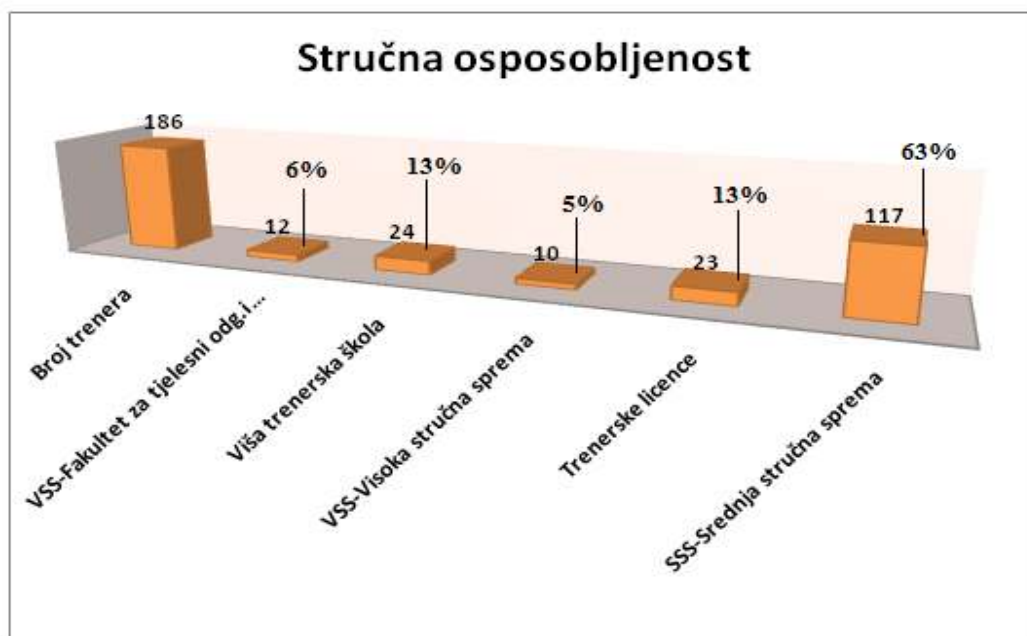
Ukupan broj trenera – 186

- VSS – fakultet za tjelesni odgoj i sport – 12 trenera,
- viša trenerska škola – 24 trenera,
- VSS – visoka stručna sprema – 10 trenera,
- trenerske licence – 23 trenera i

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- SSS – srednja stručna sprema – 117 trenera.

U realizaciju trenažnog procesa procjenjuje se da je uključeno oko 186 trenera. Stručna osposobljenost trenera pokazuje mali broj stručno osposobljenog kadra za pojedine sportske grane. Velik je broj volontera koji izvode trenažne procese s mlađim uzrasnim kategorijama.

Odgovarajuću stručnu spremlu sukladno Zakonu o sportu Brčko distrikta BiH (a to je završen fakultet za tjelesni odgoj i sport, višu ili visoku trenersku školu) ima samo 36 trenera. Najveći broj trenera koji rade u praksi je sa srednjoškolskim obrazovanjem i neodgovarajućom stručnom spremom.

Jedan od vrlo važnih zadataka u narednom razdoblju je popravljjanje strukture stručnog kadra kroz omogućavanje stjecanja odgovarajućih kvalifikacija u određenom vremenskom razdoblju na Visokoškolskim institucijama koje educiraju trenere u sportu.

Sigurno je da se i sustav kontrole, praćenja i valorizacije rezultata sportaša teško može primijeniti kod trenera koji su honorarno angažirani u nekom klubu. Interdisciplinarnost sporta nameće potrebu angažiranja stručnjaka različitih profesionalnosti u cilju stvaranja sportaša i vrhunskog rezultata u klubovima. Povećani fiziološki, emotivni i psihološki naponi kao imperativ postavljaju angažiranje strogo specijaliziranih stručnjaka kao što su liječnici, psiholozi, nutricionisti, fizioterapeuti, kondicijski treneri i sl.

4.7.1. Nadzor nad stručnim radom

Osnovni cilj stručnog nadzora jeste unapređenje stručnog rada u sportu. Stručni nadzor u sportu je sistematsko praćenje stručnog kadra pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju sportsku djelatnost. Samo kvalitetan sportaš u rukama kvalitetnog stručnjaka može postići vrhunski sportski rezultat. Nadzor omogućuje valorizaciju rada trenera povećanje njegove motivacije za rad, što se itekako odražava na samu kvalitetu rada sa sportašima.

Realizacija programskih ciljeva sporta Brčko distrikta temelji se uvelike na radu sportskih trenera, tako da je briga o njima iznimno važna. Animiranje djece za uključivanje u sport, kvalitetan stručni rad s njima, postizanje optimalnih sportskih dostignuća tokom bavljenja sportom, te koliko će se djece baviti sportom uvelike ovisi o onima koji ih neposredno vode, a to su treneri. Koliko će treneri iskoristiti potencijale svakog sportaša, pronaći primjerene sadržaje za sve dobne kategorije i imati senzibiliteta prema svakom sportašu, naročito ovisi o spoznajnim karakteristikama trenera ali najviše, dakako o stupnju njegovog obrazovanja i stručnosti.

Stručni rad trenera, iako ima višestruku ulogu, valoriziran je kroz kvalitetne pokazatelje obavljenih poslova i zadataka te pokazatelje uspješnosti u natjecateljskoj aktivnosti. Praćenje sustavnog i stručnog ostvarenja planova i programa, organiziranje i izvođenje treninga i ostalih oblika odgojno-obrazovnog rada s djecom i mladima u sportu te valoriziranje toga rada radi održavanja i povećanja kvalitete sportskih dostignuća sa svim dobnim kategorijama sportaša još nije uspostavljeno, što znači da nema operativnih mogućnosti za promptno reagiranje kako bi se uklonile subjektivne zapreke i postigla bolja kvaliteta stručnog rada.

Potreba nadzora stručnog rada profesionalno i honorarno angažiranih trenera kroz program javnih potreba sporta Brčko distrikta BiH vrlo je značajna i logična.

Zato se operacijalizacijom strategije razvitka sporta Brčko distrikta BiH od 2023. – 2028. godine predviđa uspostava vrjednovanja i nadzora stručnog rada trenera.

4.7.2. Prijedlog mjera

- Osmisliti i implementirati sustav kontrole kvalitete rada trenera i ostalih stručnih kadrova sportu kroz uspostavu mehanizama evaluacije, kontrole i nagrađivanja njihova stručnoga rada;
- Osmisliti i implementirati sustav kontrole rada trenera na terenu;
- Sportskim klubovima dati određeni rok za angažiranje trenera u skladu sa Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (maksimalno jedna godina);
- Poticati i stipendirati kontinuirani proces profesionalizacije trenera te osigurati visoku zastupljenost kadrova sa visokim stručnim kvalifikacijama koje obavljaju trenerske poslove u sportskim klubovima.

- Osnovati Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta, koji će u djelokrugu rada imati nadzor i kontrolu nad stručnim radom u sportskim klubovima Brčko distrikta.

4.8. Financiranje sporta u Brčko distriktu BiH

Strategijom razvitka športa određuju se materijalno finansijski uvjeti za obavljanje sportske djelatnosti. Financiranje sporta je u svim sportskim sustavima najvažniji razvojni resurs.

Brčko distrikt BiH utvrđuje javne interese u sportu i za njihovo ostvarivanje osigurava finansijska sredstva iz proračuna Distrikta sukladno Zakonu o sportu Brčko distrikta BiH i Zakonom o proračunu Brčko distrikta BiH. Pri utvrđivanju javnih interesa polazi se od potreba i mogućnosti društva i postignuća u sportu.

Zemlje u tranzicijskoj fazi razvoja nisu još uvijek osigurale jednak način poreskih olakšica za sportske organizacije kao što je to slučaj u ostalim europskim državama. U BiH još uvijek nije na povoljan način riješeno pitanje poreskih olakšica za ulaganje u sportu. U tom smislu sport ima velike rezerve. Sponzorstva su najčešće uključena u vrhunski i popularni sport. Financiranje sporta definirano je Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH. Člankom 41. i zakonom o udrugama i fondacijama, spomenutog zakona sredstva za financiranje sportskih aktivnosti ostvaruju se:

- od članarina;
- iz proračunskih sredstava distrikta;
- iz donacija i sponzorstva pravnih i fizičkih osoba;
- iz prihoda od zakupnina;
- od igara na sreću;
- iz drugih prihoda.

Sredstva iz proračuna Brčko distrikta BiH osiguravaju nužno financiranje odnosno sufinanciranje i pomoć sportskim organizacijama.

Obavljanje sportske djelatnosti kao izvor prihoda češći je kod upravljača objektima nego kod sportskih društava. Proračunska sredstva Brčko distrikta BiH osnova su za financiranje odnosno sufinanciranje sporta a ona se raspoređuju *Javnim pozivom* koji objavljuje Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu.

Kao javni interes (potrebe) u sportu za koji se sredstva osiguravaju iz proračuna Brčko distrikta BiH definirane su sljedeće namjene:

- Razvijanju svijesti građana o sportu i vrijednostima sporta;
- Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladih i studenata;
- Poticanje, afirmacija amaterskog i vrhunskog sporta i njegovih vrijednosti;
- Djelovanje sportskih udruga, klubova i saveza;
- Poticanje sustavnog i organiziranog bavljenja sportom i sportskom rekreacijom u slobodnom vremenu;
- Sportske i rekreativne aktivnosti osoba s invaliditetom i hendikepom;
- Očuvanje zdravlja kao osnove ljudske aktivnosti i očuvanje radne produktivnosti;
- Sportske pripreme, domaća i međunarodna natjecanja i posebna zdravstvena zaštita sportaša;
- Sustavnom stvaranju uvjeta za ostvarivanje amaterskog i vrhunskog sportskog rezultata;
- Zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu;
- Planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih objekata;
- Provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta.

Analiza izdvajanja sredstava iz proračuna Brčko distrikta BiH nedvojbeno pokazuje da je visina izdvojenih sredstava **od (0,44%)** za sportsku djelatnost nedovoljna i trebalo bi inzistirati da se proračunom predvidi stopa od **3%**, što predstavlja minimalnu stopu izdvajanja za sport u razvijenim zemljama. Ova stopa se u razvijenim zemljama kreće u iznosu od **3% do 7%** bruto dohotka.

Sport nije potrošnja već investicija. Sport je djelatnost koja ima svoje zakonitosti i sportski rezultat nije slučajnost već plod kontinuiteta i značajnih ulaganja. Za taj kontinuitet potreban je stalan i siguran izvor financiranja i za to razvoj sporta ne smije biti rezultat osobnog afirmiteta, već rezultat izdvajanja financijskih sredstava koja mogu zadovoljiti makar osnovne potrebe i zahtjeve sportske djelatnosti.

4.8.1. Financiranje infrastrukture

U sadašnjoj privrednoj situaciji glavni izvor sredstava za gradnju i rekonstrukciju sportskih objekata je proračun Brčko distrikta. Prilikom raspodjele tih sredstava treba uvažavati mišljenje organiziranog sporta putem Sportskog saveza Brčko distrikta BiH, koji mora razraditi kriterije za prioritete ovisno o razvijenosti određenog sporta i interesa stanovništva za bavljenje sportom i rekreacijom. Npr. u razdoblju za 2016. godinu za gradnju i rekonstrukciju sportskih objekata iz proračuna Brčko distrikta izdvojeno je 377.257,21 KM.

Osobito treba voditi brigu o sustavnom održavanju postojećih sportskih objekata u vlasništvu Brčko distrikta BiH i da se taj trošak ne prebacuje na teret sportskih programa. Sredstva za investicijsko održavanje i izgradnju sportskih objekata moraju biti posebna sredstva, a ne sredstva javnih potreba u sportu.

S obzirom na sve veći interes privatnog kapitala za ulaganje u sportske objekte, treba osmisliti sustav izgradnje i rekonstrukcije sportskih objekata kroz javno-privatno partnerstvo.

4.8.2. Financiranje vrhunskog i amaterskog sporta

Sadašnja realnost financiranja vrhunskog i amaterskog sporta riješeno je iz više izvora.

Najznačajniji dio se odnosi na proračunsko financiranje kroz programe i projekte od javnog interesa (Javni poziv), a drugi dio se odnosi na financiranje putem donacija i sponzorstva. Kako je proračunski ili proračunski dio financiranja najznačajniji, gledano u ukupnosti svih sportova nužno je razgraničiti amaterski, vrhunski i profesionalni sport.

Pri tome profesionalni sport ne može biti predmet proračunskog financiranja. Vrhunskom i amaterskom sportu treba osigurati optimalne uvjete ali ga treba točno definirati jer sportski kolektivi koji ne spadaju u ovu kategoriju ne mogu očekivati značajna financijska sredstva za svoju nisku kvalitetu.

Stoga je nužno uvesti veću financijsku disciplinu koja će garantirati da se iz sredstava proračuna financiraju samo aktivnosti od javnog interesa u sportu. Za sve ostale potrebe sport mora tražiti druge izvore financiranja.

Uz to potrebno je uvesti i poduzetništvo u sportu i to mijenjanjem zakonskih okvira ali i filozofije prevladanog načina razmišljanja da je lakše ako sport donosi profit.

U suvremenom svijetu sport je veliki biznis, to je djelatnost na kojoj se poduzetništvom mogu ostvariti uspješni i veliki poslovni poduhvati. Ako stjecanje profita kao rezultat poduzetničkog projekta doprinosi razvoju sporta, širenje njegove baze i materijalne osnove potrebno ga je stimulirati.

4.8.3. Prijedlog mjera

Sa sadašnjim izdvajanjem **od (0,44%)** iz proračunskih sredstava, koliko je namijenjeno za programe/projekte javnih potreba sporta ne možemo biti zadovoljni. Bez obzira na ekonomsku situaciju i recesiju (recesija uključuje pad industrijske proizvodnje, zaposlenosti, realnih osobnih dohodaka i trgovine) nužno je naći mogućnosti za sufinanciranje s postotkom od najmanje 3% od ukupnog proračuna Brčko distrikta BiH, što predstavlja minimalnu stopu financiranja po europskim standardima.

Nastavi li se ovakav trend financiranja ove višestruko važne društvene djelatnosti (po europskim standardima), sport će imati temeljne uvjete za razvoj, neće biti osuđen na stagnaciju, a u neki segmentima moguće i razvoju.

U tom smislu potrebno je:

- za realizaciju programa i projekata od javnog interesa, amaterskog i vrhunskog sporta Brčko distrikta BiH, nastojati osigurati izdvajanja od 3% od ukupnog proračuna;
- potrebno je inzistirati na tome da se u sportsku djelatnost usmjeri i dio sredstava namijenjen prevenciji neprihvatljivih ponašanja i sprečavanja ovisnosti u dijelu koji se odnosi sport;
- također treba inzistirati da se dio sredstava namijenjen prevenciji u zdravstvu usmjeri prema sportu koji ima itekako značajnu ulogu u prevenciji i rehabilitaciji;
- dodijeljena sredstva za realizaciju programa i projekata od javnog interesa nadzirati kroz sve faze njegove realizacije.

S obzirom na dosadašnja dostignuća amaterski i vrhunski sport ima puno pravo predložiti novi sustav poreznih olakšica za sportaše amatere, amaterske sportske djelatnike i sportske udruge. S tim u vezi potrebno je:

- omogućiti olakšice u korist sporta iz poreza na dohodak i dobit (zakonski regulirati);
- osloboditi poreza sredstva namijenjena sportu kao donacija i pomoć;
- dio dobiti od igara na sreću i drugih nagradnih igara odvojiti i za lokalnu razinu;
- animirati ekonomske *brendove* na nivou Brčko distrikta za aktivnije sudjelovanje i pomoć sportu Brčko distrikta.

4.9. Sportski savez Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH (člankom 17. stavka 1), predviđeno je osnivanje Sportskog saveza Brčko distrikta BiH. Istim člankom (stavka 3) utvrđeno je da se na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine može osnovati samo jedan sportski savez.

Sportski savez Brčko distrikta BiH je najviše nevladino sportsko tijelo u koje se udružuju granski sportski savezi i klubovi koji se nisu udružili u granske sportske saveze ili nemaju takve saveze. Sportski savez je neprofitna organizacija čije je ustrojstvo i djelovanje u skladu s člankom 17., Zakona o sportu Brčko distrikta BiH, zakonu o udrugama i Olimpijskoj povelji.

Sportski savez Brčko distrikta djeluje na cijelom području Brčko distrikta, a predstavljaju ga predsjednik i tajnik saveza. Djelatnost i ciljevi su mnogobrojni i definirani su dijelom (člankom 17. stavka 4), Zakona o sportu Brčko distrikta.

- Potiče i promovira raznovrsne sportske aktivnosti u Brčko distriktu BiH;
- promovira amaterski i vrhunski sport kod djece i mladih;
- usklađuje aktivnosti svojih članica;
- stvara uvjete za unapređenje sporta djece i mladeži, sportske rekreacije, ostvarenja vrhunskih sportskih dometa, te povećanje sudionika u sportskoj djelatnosti;
- objedinjuje i usklađuje programe i projekte od javnog interesa za amaterski i vrhunski sport davanjem uputa i prijedloga za izradu programa i projekata od javnog interesa u amaterskom i vrhunskom sportu i brine o njihovom ostvarivanju;
- brine o ostvarivanju programa i projekata javnog interesa u amaterskom i vrhunskom sportu i namjenskom trošenju sredstava za područja tog programa i projekta;
- brine o vrhunskim sportašima, sudjeluje u stvaranju uvjeta za bolju pripremu vrhunskih sportaša za nastupe na domaćim i međunarodnim natjecanjima;
- brine o unapređenju stručnog rada i osposobljavanju stručnih kadrova;
- brine o zdravstvenoj zaštiti registriranih sportaša;
- sudjeluje u organiziranju sportskih priredbi od značaja za Brčko distrikt;
- daje mišljenje na nacrt strategije razvoja sporta u Brčko distriktu i drugim pitanjima.

4.10. Stanje sportske infrastrukture

Prostor i objekti namijenjeni sportu djece i mladih, te amaterskom, vrhunskom i profesionalnom sportu, sportskoj rekreaciji, aktivnom odmoru i igri važan su segment urbane infrastrukture te nositelj dinamike i kvalitete života u Brčko distriktu.

Osnovni uvjet za provođenje aktivnosti iz područja sporta je postojanje dovoljnog broja sportskih objekata, odnosno kvalitetna sportska infrastruktura. Sportski objekt u tehničko-arhitektonskom smislu podrazumijeva sve prostore i površine otvorenog ili zatvorenog građevinskog oblika, namijenjene provođenju različitih aktivnosti: treniranja, prostorije, gledalište i drugo. Sa šireg aspekta promatrano, sportski objekti su resursi proizvodnje sportskih, rekreativnih, zabavnih programa koji obuhvaćaju sve prostore, građevine, zalihe i opremu. Sportski objekti mogu da budu projektirani i izgrađeni za posebne namjene kao što su bazeni za plivanje ili projektirani za samostalnu usmjerenu ili spontanu aktivnost kao što su parkovi, ili samo prirodni resursi pristupačni većini ljudi. Mogu biti projektirani i izgrađeni kao višenamjenski kompleksi s raznovrsnom opremom i instalacijama kao što su sportske dvorane, stadioni, rekreativni centri, školski objekti za tjelesni odgoj/fizičko obrazovanje.

U cilju sportskog razvitka i stvaranja *brenda* da je Brčko distrikt sportska i turistička sredina nije važan samo dovoljan broj infrastrukturnih objekata, već i da ti objekti zadovoljavaju propisane uvjete i kriterije (dimenzije, sigurnost, sanitarno higijenske uvjete, komfor...).

Sportski objekti predstavljaju značajnu društvenu vrijednost i kao takvi su od posebnog interesa.

Sama procjena – analiza stanja sportske infrastrukture treba se temeljiti na:

- objektivnom prikazu postojećeg stanja i cjelovitom pregledu fonda sportskih objekata i rasprostranjenosti istih na području Brčko distrikta;
- utvrđivanju potreba i zahtjeva i širokog broja korisnika (putem anketa);
- sagledavanjem nedostatka sadašnje prakse financiranja, upravljanja i korištenja sportskih objekata.

Prilikom rješavanja problema sportskih objekata, kao najvažnija činjenica nameće se pitanje: planiranja, evidencije, održavanja, izgradnje, upravljanja i korištenja.

Planiranje izgradnje sportskih objekata mora da odgovara zahtjevima razvoja sporta, usklađenog sa planovima razvoja i izgradnje šire društvene zajednice. Sportske udruge bi trebale poticati i predlagati izgradnju sportskih objekata i sugerirati na prioritete.

Planovi izgradnje bi trebali biti izrađeni uz konzultacije s kompetentnim stručnjacima (arhitektima, inženjerima, dizajnerima, ljekarima, sportskim organizacijama i drugima).

Jedinstvenom evidencijom sportskih objekata nužno je doći do podataka o zadovoljenju potreba sporta za objektima, kao i nužnosti i svrsishodnosti izgradnje novih prostornih sadržaja.

Demografska slika i tradicionalni sportovi u Brčko distriktu su pokazatelji i budućih ulaganja u sportsku infrastrukturu. Upravljanje, održavanje i korištenje sportskih objekata je veoma važan segment u sportu i to pitanje je nužno riješiti u najkraćem mogućem roku.

Kategorizacija sportskih objekata je od izuzetnog značaja kada je u pitanju izrada strategije. Prilikom kategorizacije sportskih objekata važno je da se striktno definiraju sljedeće kategorije:

- kapitalni objekti od interesa za lokalnu zajednicu;
- kapitalni objekti od interesa za razvoj vrhunskog i kvalitetnog sporta;
- objekti od interesa za razvoj određenog sporta ili grupe sportova;
- objekti od interesa za klubove i
- objekti od interesa za rekreativne aktivnosti.

Sukladno kategorizaciji objekata, došlo bi se do mogućnosti lakšeg rješavanja potreba sportskih organizacija za ispunjenje svojih trenažno-natjecateljskih procesa i planova, kao i načina održavanja i financiranja ovih objekata sukladno kategorizaciji.

Značaj sportskih objekata s aspekta sportskog odgoja djece i omladine je veoma bitan. Izgradnjom kvalitetnih i dostupnih sportskih sadržaja sklanjamo djecu sa ulice i odgajamo u sportskom duhu što je najbolji način u borbi protiv poroka i drugih toksikomanija.

Sportski objekti moraju biti funkcionalni stalno dostupni djeci i mladima.

4.10.1. Sportski objekti na području Brčko distrikta BiH

Sportske objekte na području Brčko distrikta možemo podijeliti u nekoliko kategorija:

- sportski objekti za predškolski uzrast;
- sportski objekti za školsku djecu i mladež;
- sportski objekti za klubove i rekreaciju.

4.10.2. Sportski objekti za predškolski uzrast

Razna dječja igrališta možemo promatrati kao sportske objekte. Lijepo uređene i rekvizitima dobro opskrbljena dječja igrališta imaju značajnu ulogu u suvremenom predškolskom odgoju.

Osim odgoja djeca na ovim igralištima razvijaju svoju motoričke i funkcionalne sposobnosti. Na području Brčko distrikta postoji pet izvanjskih objekata koji se nalaze u prostorima predškolskih ustanova.

4.10.3. Sportski objekti za školsku djecu i mladež

Postoje dvije vrste objekata za školsku djecu i mladež:

- Sportski objekti u sastavu osnovnih i srednjih škola (sportske dvorane);
- Sportski objekti – otvorene sportske površine.

Većina osnovnih i srednjih škola posjeduje sportske dvorane i otvorene sportske objekte. Na području Brčko distrikta postoji ukupno 18 školskih sportskih dvorana i 16 otvorenih školskih sportskih igrališta.

4.10.4. Sportski objekti za klubove i rekreaciju

U sportske objekte namijenjene klubovima i rekreativcima spadaju sve školske sportske dvorane, dvorana „Partizana“ gradska dvorana na Dubravama, otvorena školska igrališta, gradski stadion, gradski bazen i sva javna otvorena igrališta.

4.10.5. Sportski objekti napravljeni na javnim površinama – otvorene sportske površine

Ovo su objekti koji su napravljeni za korištenje djece i mladih i rekreativaca a koja su dostupna permanentno jer se nalaze na otvorenim prostorima ili parkovskim površinama.

4.10.6. Sportski objekti koji nedostaju na području Brčko distrikta

Analizirajući stanje i potrebe vezano za sportske objekte na području Brčko distrikta BiH mislimo da su prioriteti u narednom razdoblju sljedeći:

- izgradnja gradskog bazena sa izgradnjom mobilne kupole u cilju korištenja istog tokom cijele godine;
- postavljanje tartan staze na gradskom stadionu u cilju stvaranja uvjeta za kvalitetan rad atletskog kluba i rekreacije građana;
- izgradnja atletskog stadiona za potrebe atletskih klubova i rekreacije sporta za sve;
- izgradnja moderne tartan podloge, biciklističke staze za rekreaciju, trenažni proces i gradsku šetnicu pored rijeke Save;
- završetak tribine gradskog stadiona sa svlačionicama i poslovnim prostorima;
- izgradnja moderne šestostazne kuglane za rad kuglačkog kluba i rekreaciju građana;
- nastaviti s izgradnjom novih dječjih igrališta kao i vanjskih otvorenih sportskih objekata;
- izgraditi trenažni i garderobni prostor za rad kajakaškog i ronilačkog kluba;
- Rekonstruirati i adaptirati jednu gradsku dvoranu za potrebe borilačkih sportova;
- izgraditi projektnu dokumentaciju za gradnju gradske sportske dvorane te pristupiti izgradnji iste.

Člankom (39. i 40.), Zakona o sportu Brčko distrikta regulirani su samo uvjeti koje mora ispunjavati sportski objekt i djelomično način korištenja sportskih objekata. Potrebno je

amandmanski intervenirati i Zakonom o sportu precizirati način gospodarenja i upravljanja za sve sportske objekte.

Gospodarenje podrazumijeva upravljanje, održavanje i korištenje sportskih objekata. Kako je sport živa materija koja permanentno svoje aktivnosti provodi na sportskim objektima Odjel za gospodarski razvitak, šport i kulturu Brčko distrikta treba tražiti optimalna rješenja upravljanja, održavanja i korištenja sportskih objekata ili jednostavno tražiti nove i najjeftinije modele gospodarenja objektima.

Treba razmišljati i o osnivanju **Javne ustanove „Sportski objekti Brčko distrikta BiH“**.

Promjene u društvenom životu, gospodarskom sustavu i strukturi stanovništva, te nova uloga i nova zadaća Brčko distrikta i kao turističke destinacije zahtijeva znatno modernije infrastrukture kompletnog prostora kao i moderniziranje postojeće mreže sportskih objekata i izgradnju novih objekata.

Zato je nužno postojeće starije objekte rekonstruirati i proširiti, odnosno oplemeniti njihove sadržaje u skladu s utvrđenim potrebama te financijskim i prostornim mogućnostima. Isto tako paralelno pristupiti i planskoj izgradnji novih objekata.

4.10.7. Prijedlog mjera

Osmišljena politika razvoja materijalne osnove sporta nužno se mora temeljiti na jasno utvrđenim potrebama i planovima razvoja cjelokupne djelatnosti, tako da se predlažu samo one mjere koje će doprinijeti racionalnoj i funkcionalnoj izgradnji objekata, što svakako doprinosi i njihovom optimalnom korištenju i održavanju.

- Pripremiti kratkoročne i dugoročne planove ulaganja u sportsku infrastrukturu na osnovu analiziranog trenutnog stanja i uvrstiti ih u odgovarajuće prostorne planove Brčko distrikta;
- u izgradnji sportskih objekata treba poštovati već utvrđene prioritete i potrebe sporta;
- sportske resurse koristiti na funkcionalan i planski način;
- provesti novu kategorizaciju sportskih objekata u Brčko distriktu;
- ustrojiti elektronsku bazu podataka o sportskoj infrastrukturi;
- utvrditi normative za korištenje i održavanje sportskih objekata;
- izgraditi modernu šestostaznu kuglanu za rad kuglačkog kluba i rekreaciju građana;
- nastaviti sa izgradnjom novih dječjih igrališta kao i vanjskih sportskih terena;
- jednu od postojećih školskih sportskih dvorana rekonstruirati i prilagoditi za treninge gimnastičkog kluba i ritmičko-sportske gimnastike;

- jednu od postojećih školskih sportskih dvorana rekonstruirati i prilagoditi za treninge borilačkih sportova;
- pristupiti izradi projektne dokumentacije za gradnju gradske sportske dvorane odgovarajućih dimenzija i pratećih objekata koji zadovoljavaju međunarodne standarde za odigravanje utakmica te izgraditi istu.

Nije sporno da Brčko distrikt ima mrežu raznovrsnih sportskih objekata svih veličina koji su uglavnom dostupni korisnicima za bavljenje sportom i rekreacijom. Sigurno je da mnogi od tih objekata više ne odgovaraju korisnicima ni prostorno ni sadržajno, a posebno svojom opremljenošću. Dakle treba pristupiti rekonstrukciji i dogradnji ovih objekata gdje nisu potrebna velika materijalna sredstva da bi se oni učinili komfornim.

U sljedećem razdoblju bi prioritetno trebalo pristupiti sljedećim rekonstrukcijama i izgradnji:

- Formirati centar za sportsku dijagnostiku u sklopu Zavoda za sport i medicinu sporta Brčko distrikta.

S obzirom na sve veći interes privatnog kapitala za ulaganje u izgradnju sportskih objekata, zašto su iskazale zanimanje i određene sportske organizacije, predlaže se da se osmisli sustav izgradnje sportskih objekata kroz Javno-privatno partnerstvo (sportski objekti poput natkrivenih plivačkih bazena, fitnessa, kuglačkog centra, moto-centra i sl.).

Planska obnova sportske infrastrukture u Brčko distriktu jedini je pravi način da se postigne optimalna iskorištenost objekata i da se troškovi njihove izgradnje i korištenja svedu na pravu mjeru, a oni dobro uklope u gradsku sredinu. Kako se sve to provodi sukladno razvoju infrastrukture na širem području, to jest na razini kompletnog prostora Brčko distrikta, rekonstrukcija starih i planiranje izgradnje novih sportskih objekata dobivaju novo značenje i važnost.

4.11. Amaterski sport

4.11.1. Razvojni programi

4.11.1.1. Sportska obuka

Program sportske obuke djece je u funkciji selekcije obavljanja djelatnosti sportskih klubova, kao osnovnih nositelja sporta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Sportska obuka djece bi trebao biti cjelovit program Sportskog saveza Brčko distrikta koji mora biti ugrađen u svaki klub i biti u sponi sa osnovnim školama.

Programi uvođenja djece u sport pri osnovnim školama moraju imati potporu djelatnosti osnovnog školstva i djelatnosti sporta. Obje djelatnosti svojim zakonskim i podzakonskim aktima definiraju ovu sportsku aktivnost učenika.

4.11.1.1.1. Zadaci i propisi

Zadaci sustava sportske obuke djece ostvaruju se trenažnim planovima i programima rada, metodskim razradama nastavnog trenažnog rada, prostornim uvjetima, rekvizitima i opremom, radom stručnog kadra, natjecanjima te valorizacijom i nadzorom nad stručnim radom.

Sukladno svrsi, ciljevima i zadacima sportske obuke djece, program sportske obuke obuhvaća u svakom sportu djecu mlađu od natjecateljskih kategorija najmlađih sportaša.

Djelatnost sportske obuke djece u Brčko distriktu mora biti uređena kriterijima, odlukama te operativnim planovima i programima sportske obuke za pojedine sportove po klubovima i programom javnih potreba sporta Brčko distrikta.

Sportsku obuku djece prati stalno povjerenstvo od pet članova za provođenje kontrole realizacije programa javnih potreba u sportu Brčko distrikta BiH (koju imenuje Sportski savez Brčko distrikta BiH), koji predlažu mjere poboljšanja, ali obavljaju i stručno koordinacijske poslove na prijedlog svojih članica.

4.11.1.1.2. Sadržaj

Sadržaj programa djelatnosti sportske obuke čini redovita tjedna obuka u Univerzalnoj sportskoj školi te obuka u početnim i naprednim odjelima usmjerenih sportskih škola, uz dodatni rad s izabranim polaznicima iz naprednih odjela.

Sportska obuka se provodi prema utvrđenim nastavnim planovima i programima. Odjeli usmjerene sportske obuke u svim sportovima pod nadzorom su sportskih klubova.

4.11.1.1.3. Univerzalna sportska škola

Program Univerzalne sportske škole namijenjen je djeci od 5-6 do 9 godina starosti, a provodi se dva do tri puta tjedno kroz univerzalnu sportsku aktivnost. Ovakav vid aktivnosti omogućuje djeci višestrani psihosomatski razvoj s posebnim naglaskom na razvoj koordinacijskih sposobnosti (kao temeljnih sposobnosti) na koje se nadograđuju ostale motoričke sposobnosti (brzina, snaga, ravnoteža, preciznost, fleksibilnost, izdržljivost) i motoričkog učenja (stjecanja novih motoričkih znanja) tijekom prilagođavanja na različite sportske forme.

Mnogi misle da će djeca svoju motoriku razviti samu od sebe. Međutim, široki i sveobuhvatni motorički razvoj djeteta moguće je ostvariti jedino kroz prikladne i stručno vođene programe prilagođene pojedinim senzibilnim fazama razvoja djeteta. Pravilnim tjelesnim vježbanjem se

upravo u najmlađoj dobi može najviše utjecati na pojedine motoričke i funkcionalne sposobnosti, bez obzira što su one genetski već u dobroj mjeri određene.

Univerzalna sportska škola predstavlja prvi kontakt djeteta s organiziranim tjelesnim vježbanjem. Upravo taj početak i prvi dojam „bavljenja“ sportom u mnogo čemu odlučuje o tome hoće li dijete zavoljeti sport, uključiti se u proces sportske pripreme i razvijati svoj potencijal.

Upravo zbog toga program Univerzalnih sportskih škola se mora izvoditi u adekvatnim materijalnim uvjetima i stručnim radom koji će djecu motivirati da zavole sport, odnosno tjelesno vježbanje.

Univerzalna sportska škola ima zadatak usmjeravanja i selekcioniranja onih najboljih i najperspektivnijih te ih, ukoliko za to pokazuju interes, usmjeriti ka ozbiljnijem bavljenju određenim sportom. Djeca u Univerzalnoj sportskoj školi stječu prva iskustva o tome koliko su spretna, brza i snažna u odnosu na svoje vršnjake te se upoznaju s temeljnim elementima raznih sportova. Susreću se prvi puta s osjećanjem uspjeha ili neuspjeha i frustracijom koju izaziva poraz ili napor vježbanja te dobivaju priliku pokazati i razvijati svoje sposobnosti. To mora iskoristiti nastavnik te uz pomoć određenih testova i postupaka prepoznati djetetovu nadarenost i predložiti mu uključivanje u specijalizirani sportski program koji se provodi ili kroz usmjerenu sportsku školu ili kroz sportski klub.

Univerzalna sportska škola se provodi u školskim sportskim objektima. Po mogućnosti radi se u skupinama od 15 do 20 djece u mješovitim ili odvojenim skupinama. Analizom stanja školskih sportskih objekata te broja djece koja pripadaju pojedinim školama, Univerzalna sportska škola bi se mogla provoditi u pet osnovnih škola Brčko distrikta BiH. Djeca iz područnih škola uključivala bi se u program u školama koje provode te programe. U program bi moglo biti uključeno oko 300 djece nižih razreda osnovnih škola.

4.11.1.1.4. Usmjerena sportska škola

Usmjerena sportska škola namijenjena je djeci od 10 do 12 godina, a provodi se tri do četiri puta tjedno po sat vremena. Započinje s uvođenjem djece u izabrani sport, a kasnije i u trenažni proces tog sporta. Treninzi se organiziraju u obliku skupnog i individualnog rada. Individualni rad je usmjeren prema pojedincu i razvija pojedine psihomotorne sposobnosti.

Skupni rad organizira se sa svim polaznicima, a utječe na razvoj rada u skupini, načela pomaganja i ulaganja zajedničkih napora za postizanje postavljenog cilja. Izbor sporta u pravilu je usko vezan uz školski sportski objekt u kojem će se odvijati program usmjerene sportske škole. Ovisno o veličini i opremljenosti tog objekta te interesu sporta Brčko distrikta škola će u suradnji sa Sportskim savezom Brčko distrikta BiH donijeti odluku o vrsti sporta koji će se

prakticirati u usmjerenom sportskom školi. Pojedina škola može program usmjerenih sportskih škola provoditi u najviše dva sporta.

Predispozicije djece su vrlo različite, isto kao i njihov interes za pojedini sport, te je normalno da se određen broj djece neće odlučiti za trenažni proces u sportu koji je izabran u njihovoj školi. Takvu djecu treba usmjeravati i dopustiti im pohađanje usmjerene sportske škole u bilo kojoj drugoj školi koja taj sport prakticira.

Baviti se sportom, a ne natjecati se je pomalo i besmisleno. Zbog toga se moraju organizirati natjecanja istorodnih usmjerenih sportskih škola. Natjecanje će organizirati i voditi strukovni savezi pojedinog sporta u Brčko distriktu. Sustav natjecanja će biti ovisan o broju usmjerenih sportskih škola, ali je pritom vrlo bitno da djeca imaju kontinuirana natjecanja i to barem jednom mjesečno.

4.11.1.1.5. Financiranje

Financijska sredstva za rad sportskih škola osiguravaju se iz proračuna Brčko distrikta BiH u okviru javnog interesa u sportu.

Svrstavanjem u mrežu sportske obuke djece osigurava se financiranje rada stručnih voditelja obuke tijekom školske godine od 35 tjedana po 2-3 sata tjedno za odjele na lokacijama osnovnih škola, sve kroz ugovor o djelu.

Korištenje objekata osnovnih škola za rad odjela sportskih škola osigurava se u djelatnosti školstva. U predstojećem razdoblju sportski klubovi kao osnovni nositelji razvoja sporta u Brčko distriktu moraju pojačati svoju djelatnost i još većom brigom o sportskoj obuci djece i njihovoj sportskoj aktivnosti, dok Sportski savez Brčko distrikta BiH sukladno svojim nadležnostima prati ostvarenje programa sportske obuke djece pri sportskim klubovima.

4.11.1.1.6. Prijedlog mjera

- Sportski savez Brčko distrikta BiH organizirat će Univerzalne sportske škole i pratit će sukladno svojim ovlastima ostvarivanje programa Univerzalnih sportskih škola;
- Sportski klubovi će preuzeti neposrednu organizaciju kada je riječ o provedbi sportske obuke djece u usmjerenim sportskim školama;
- Sportski savez Brčko distrikta pratit će sukladno svojim ovlastima ostvarivanje programa sportske obuke djece pri sportskim klubovima kako bi se stalno poboljšavala njezina kvaliteta;
- U osnovnim školama s izrazito povoljnim kadrovskim i prostornim uvjetima organizirat će se Univerzalne sportske škole;
- Uspostavit će se neposredna suradnja između osnovnih škola i sportskih klubova u cilju organiziranja usmjerenih sportskih škola;

- Sportsku obuku u Univerzalnim sportskim školama provodit će isključivo profesori i masteri iz područja tjelesnog odgoja i sporta;
- Sportsku obuku u usmjerenim školama sporta provodit će samo kvalificirani stručni kadrovi koji imaju završenu visoku trenersku školu i odgovarajuću licencu sportskih saveza.

4.11.2. Perspektivni sportaši

Kada govorimo o programu brige o perspektivnim sportašima zapravo govorimo o jednom od četiri osnovna programska cilja programa i projekata od javnog interesa u amaterskom sportu Brčko distrikta BiH, a to je ulaganje u razvoj mladih sportaša radi stvaranja široke kvalitetne osnove kao uvjeta daljnjeg napretka i očuvanja dostignute razine kvaliteta vrhunskog i amaterskog sporta u Brčko distriktu BiH.

Program perspektivnih sportaša provodi se kroz programe javnog interesa u amaterskom sportu Brčko distrikta i potrebno ga je kontinuirano provoditi kako bi se sportaši pravovremeno prepoznali kao perspektivni, te na osnovu toga bili financirani iz tog programa.

4.11.2.1. Realizacija programa

Sportski savez Brčko distrikta BiH svake godine pred izradu programa javnih potreba u sportu za predstojeću godinu upućuje zahtjev članicama u kojem traži popis perspektivnih sportaša (do 18 godina starosti), njihovih najznačajnijih rezultata u protekloj godini, te programe rada za sljedeću godinu. Na temelju tih prijedloga, a u odnosu na proračunske mogućnosti Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu detektira najkvalitetnije sportaše te formira popis perspektivnih sportaša, odnosno konačni program perspektivnih sportaša.

Način realizacije programa odvija se ovisno o konkretnim zahtjevima kluba čiji je perspektivni sportaš član, te matičnog saveza u koje se navodi opis programa i specifikacija troškova. Drugim riječima, sredstva namijenjena perspektivnim sportašima doznaju se klubovima u vidu stipendije namjenski za konkretne programe koje sportaš provodi tijekom godine.

4.11.2.2. Prijedlog mjera

- Edukacija i zapošljavanje stručno osposobljenih i visoko obrazovanih trenera u radu s talentiranim – perspektivnim sportašima temeljni je preduvjet da talentirano dijete ostane u sportu te da u fazi najsenzibilnijeg motoričkog razvoja provodi primjereni sportski program. S tim u vezi, potrebna je kvalitetna izrada dvogodišnjih i četverogodišnjih programa treninga, priprema i nastupa;

- Uvesti stipendije talentiranim – perspektivnim sportašima;
- **Osigurati fond za nagrađivanje uspješnih sportaša amatera Distrikta na redovitom školovanju;**
- Ostvariti bolju povezanost i suradnju s Olimpijskim komitetom BiH, koji također treba da prati najdarovitije mlade sportaše od njihovog prepoznavanja, nadarenosti, pa sve do seniorskog/olimpijskog programa.

4.11.3. Zdravstvena briga o sportašima

Sport i zdravlje su uobičajeno dva povezana pojma jer je teško, s jedne strane, zamisliti da se sportom bavi neko tko nije zdrav, a s druge je uvriježeno mišljenje da bavljenje sportom čuva i unapređuje zdravlje. No navedeni stavovi imaju svoja ograničenja koja posebno dolaze do izražaja ako se sport u cjelini podjeli na natjecateljski, rekreacijski i rehabilitacijski.

Istina je da natjecateljski sport, u kojem treninzi natjecanja zahtijevaju izuzetne psihičke i fizičke napore, predstavlja nadprosječan zdravstveni, funkcionalni, motorički i psihički status. S obzirom na to, nužno je provesti postupke radi otkrivanja mogućih zdravstvenih kontraindikacija, a preventivna sportsko-medicinska znanost i struka imaju nezaobilaznu ulogu.

Zato sportska medicina zauzima posebno mjesto i ulogu u procesu treninga i natjecanja. Osim brige o zaštiti zdravlja, sportska medicina praćenjem funkcionalnog statusa sportaša nalazi svoje mjesto i u planiranju, programiranju i kontroli trenažnih učinaka. Posebno treba voditi brigu o higijensko-epidemiološkim uvjetima te općoj i specifičnoj prehrani sportaša.

Sve je veći broj osoba srednje i starije dobi koje se uključuju u sportsko rekreacijske aktivnosti. Budući da je razvojni proces narušavanja zdravlja i pojavljivanja brojnih bolesti, posebno kroničnih-degenerativnih, subjektivno neprimjetljiv, posebno je važno objektivno medicinski utvrditi zdravstveno stanje potencijalnih i aktualnih sportaša-sudionika u sportskoj rekreaciji. To se posebno odnosi na tzv. prividno zdrave osobe koje se uključuju u aktivnosti nekontroliranog opterećenja kao što su npr. nogomet, basket, tenis i sl.

4.11.3.1. Stanje

Prema Zakonu o sportu iz 2011. godine (člankom 33), propisano je da sportaš mora obvezno obaviti zdravstveni pregled i da na sportskim natjecanjima mogu sudjelovati samo osobe za

koje je utvrđena opća i posebna zdravstvena sposobnost sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Također je istim članom (stavka 2), predviđeno obavljanje zdravstvenih pregleda sportaša, način vođenja evidencije i medicinske dokumentacije koja se mora provoditi sukladno propisima. Međutim, pravilnik koji bi trebao regulirati što sve sportski pregled treba sadržavati te postupak licenciranja, nije do danas donesen.

Iz tog razloga bi trebalo pokrenuti aktivnosti da Zavod za javno zdravstvo Brčko distrikta definira ovu problematiku i na određen način omogući sportašima zdravstveni pregled na način kako je to moguće realizirati (kroz službu za školsku medicinu, medicinu rada ili posebno formiranu sportsku medicinu).

4.11.3.2. Prijedlog mjera

- Poticanje sportsko-medicinske djelatnosti sukladno Zakonu o sportu;
- Osnovati Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta;
- U petogodišnjem razdoblju osnovati sportsku ambulantu Brčko distrikta;
- Organizirati testiranja funkcionalnih sposobnosti perspektivnih sportaša;
- Organizirati edukaciju o prevenciji od ozljeda;
- Organizirati edukaciju o prehrani sportaša.

Sasvim je razumljivo da organizacija i provođenje preventivne zdravstvene zaštite sportaša (jer o njoj je prvenstveno riječ), zahtijeva određena materijalna sredstva i opremu i da ih je stoga nužno predvidjeti i osigurati.

4.11.4. Velike sportske priredbe

Sportske priredbe su događaji koji značajno doprinose afirmaciji Brčko distrikta, afirmaciji i popularizaciji sporta u Brčko distriktu. Podrazumijeva se da su priredbe Međunarodnog ili nacionalnog karaktera, a dijele se na velike Međunarodne, tradicionalne i prigodne manifestacije. Velike Međunarodne sportske priredbe utvrđuju se kalendarom nadležnih Međunarodnih sportskih organizacija.

Velike tradicionalne sportske priredbe su događaji u kalendaru nadležne Međunarodne i nacionalne sportske federacije čije manje međunarodno značenje kompenzira njihova tradicija i značaj za Brčko distrikt. Prigodne sportske priredbe su sportska natjecanja organizirana u povodu neke obljetnice ili događaja, a koje svojim sportskim značenjem zaslužuju takav značaj.

Ciljevi sportskih priredbi moraju biti sukladni osnovnim programskim ciljevima programa Javnih potreba u sportu Brčko distrikta. Sportske priredbe omogućuju sportašima Brčko distrikta da stječu vrijedna Međunarodna natjecateljska iskustva.

To se odnosi jednako na sportaše seniore, kao i na sportaše mlađih dobnih kategorija kojima su sportske priredbe najčešće i prvo međunarodno natjecateljsko iskustvo. Nadalje sve to zajedno ima i snažan afirmativni učinak. Značajno uključivanje novih članova u pojedine sportske klubove gotovo redovito se bilježi nakon uspješno održanih sportskih priredbi u tom sportu. Osim sportske priredbe ovakvog karaktera ujedno su i dio kulturne i turističke ponude Brčko distrikta BiH.

4.11.4.1. Financiranje sportskih priredbi

Sportske priredbe organiziraju se sukladno pravilima koja određuje nacionalni Sportski savez. Nacionalni sportski savez može povjeriti vođenje natjecanja nekoj udruzi ili granskom sportskom savezu Brčko distrikta BiH. Za organizaciju velikih međunarodnih sportskih priredbi (svjetska, europska, balkanska, regionalna prvenstva) potrebna je suglasnost na državnoj razini. Prije kandidature međunarodnoj sportskoj asocijaciji, organizatori priredbe koja će se održati u Brčko distriktu i sufinancirati novcem iz proračuna Distrikta dužni su zatražiti suglasnost Vlade Brčko distrikta. Prijedlog velikih sportskih priredbi, dakle, daju klubovi, a Sportski savez Brčko distrikta ih prikuplja i usklađuje s programskim mogućnostima te izrađuje konačni program sportskih priredbi vezanih za Brčko distrikt BiH.

Svaki prijedlog za uvrštenje u program priredbi mora biti obrazložen:

- Elaboratom o sportskoj opravdanosti priredbe s predloženim planom prihoda i rashoda kojim organizator jamči vlastiti prihod od 50%;
- Referencama nositelja organizacije (klub ili organizacijski odbor) u smislu jamstva uspješne pripreme i provedbe priredbe;
- Značenjem priredbe u smislu rezultatskog napredovanja sportaša Brčko distrikta (stjecanje bodova, ostvarivanje normi, kvalifikacije i sl.).

4.11.4.2. Primjer *Programa sportskih priredbi* Brčko distrikta BiH za 2019.

	NAZIV PRIREDBE	ORGANIZATOR
1.	Međunarodna Vidovdanska atletska trka	Atletski klub „Brčko“

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

2.	Brčko Open – Međunarodni teniski turnir	Teniski klub „Prohema“ Brčko
3.	Savski cvijet – Međunarodno natjecanje u borilačkim sportovima	KBV „Jedinstvo“ Brčko
4.	Bajramski međunarodni malonogometni turnir	Nogometni savez Brčko distrikta BiH
5.	Vidovdanski malonogometni turnir	KMF „Zdravlje“ Brčko
5.	Otvoreni turnir Brčko distrikta u stolnom tenisu	Stolnoteniski klub „Brka 2007“

4.11.4.3. Ocjena stanja s prijedlogom mjera

- Dosadašnje ulaganje u sportske priredbe važne za Brčko distrikt značajno su afirmirale neke sportove (odbojka, atletika, borilački sportovi, kajak-kanu, košarka i dr.), ali i cjelokupni sport. Zahvaljujući sudjelovanju određenog broja domaćih sportaša, što je obaveza, a jedna od prednosti organizatora priredbe mnogi su sportaši iz Brčko distrikta BiH stekli značajnu afirmaciju. Ipak, novac koji je uložen u neke sportove nije ekvivalentan broju kategoriziranih sportaša u tim klubovima.
- Dok neke priredbe iz godine u godinu okupljaju sve više kvalitetnih sportaša iz više zemalja na drugima se može uočiti pad kvaliteta rezultata sportaša Brčko distrikta BiH i same organizacije, a i sve manje posjećenosti. Imajući to na umu, novac koji se godinama ulaže u programe sportskih priredbi u nekim sportovima mogao bi se kvalitetnije uložiti u neke druge programe tog sporta (edukaciju i stručni rad visoko obrazovanih trenera i sl.). Sportske priredbe, dakle, trebale bi biti cjelokupne i dugoročne strategije nekog sporta.
- Jedan od osnovnih nedostataka u dosadašnjoj organizaciji sportskih priredbi jeste nedovoljna medijska prisutnost. Samo mali broj priredbi prati televizija i to fragmentarno. Televizija bi mogla znatno pomoći sportu Brčko distrikta kroz veće zanimanje mogućih sponzora, animiranje gledatelja, približavanje sporta građanima i sl.
- Izgradnjom sportskih objekata i proratne infrastrukture mogle bi se održati i vrlo značajne sportske priredbe. Treba imati na umu da se održavanjem nekih sportskih priredbi može dobro i zaraditi (kotizacije, TV-prava, sponzori i sl.), a tako se otvara mogućnost priliva novca u određeni sport. Dobro organizirane međunarodne sportske priredbe imaju i gospodarski učinak (sudionici i gosti iz inozemstva) te znatno doprinose rastu ugleda Brčko distrikta kao kulturnog i turističkog središta u ovom dijelu Europe.

- Sportske priredbe od značaja za Brčko distrikt spadaju u reprezentativni program sporta zato je školovanje i stručno usavršavanje kadrova za organizaciju i provedbu sportskih priredbi, jedan od načina da se poboljša omjer uloženog novca i uspješnost same organizacije.

4.11.5. Kategorizacija klubova i sportova Brčko distrikta BiH

Problematika financiranja sportskih klubova od strane Vlade Brčko distrikta BiH aktualizirana je posebno u uvjetima trenutne privredne recesije. Složenost ovog problema multiplicira se s obzirom na veliki broj različitih sportova i klubova. Nameće se stoga potreba za objektivnim tretiranjem ove problematike i potreba kategorizacije sporta u Brčko distriktu da bi se omogućilo što kvalitetnije financiranje sportskih klubova.

Posebno su aktualna dva pitanja i to:

- Na koji način treba ulagati u sportske klubove kako bi oni ostvarili svoju svrhu?
- Koje programe u kojim klubovima i u kojoj mjeri sufinancirati kako bi se postiglo što masovnije uključivanje mladih u sport i njihovo bavljenje sportom na što kvalitetnijoj razini?

Razvrstavanje klubova za sufinanciranje bi trebalo biti na temelju sljedećih kriterija:

- Olimpijski status sporta;
- Status sporta u Brčko distriktu (tradicija sporta, masovnost sporta, dosadašnji rezultati);
- Troškovi natjecanja;
- Masovnost članstva klubova (broj registriranih natjecatelja, broj uzrasnih natjecateljskih kategorija);
- Kvaliteta rezultata (kvaliteta rezultata na domaćim i međunarodnim natjecanjima).

Na posljednji kriterij (Kvaliteta rezultata) obično otpada 40% ukupnih bodova pa se on detaljnije razrađuje u odnosu na podkriterije masovnosti sporta u zemlji i svijetu te složenosti sustava natjecanja. Na temelju kriterija moguće je relativno objektivno vrjednovati izvrsnost pojedinog sportskog kluba i definirati njegovu poziciju za financiranje unutar Brčko distrikta BiH.

4.11.5.1. Kategorije za rangiranje klubova

U pogledu financiranja i sufinanciranja programa i projekata sportskih klubova s pojedinih planskih pozicija, bitno je podijeliti sportske programe prema kriteriju kvalitete, odnosno

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

podijeliti sportske programe u kvalitetne razrede. Unutar te podijele razlikovat će se vrhunski sportski rezultat od amaterskog sportskog rezultata ili sporta entitetske, međuzupanijske, regionalne ili gradske razine.

Na temelju ranga natjecanja klubovi se dijele na šest razreda:

Tablica: Razredi sportova

A kategorija	Međunarodna razina olimpijski sport	VRHUNSKI SPORTSKI REZULTAT: Meditranske igre, europska i svjetska prvenstva, Olimpijske igre
B kategorija	Međunarodna razina neolimpijski sport	VRHUNSKI SPORTSKI REZULTAT: Meditranske igre, europska i svjetska prvenstva
C kategorija	Sport nacionalne razine- Balkanske razine, sportski kupovi	AMATERSKI SPORTSKI REZULTAT: Nacionalna razina – Balkanske igre, Svjetski i Europski kupovi
D kategorija	Sport Entitetske razine	AMATERSKI SPORTSKI REZULTAT: Rezultat entitetske, županijske i gradske razine
E kategorija	Sport županijske razine	
F kategorija	Sport gradske razine	

4.11.5.2. Kriteriji za rangiranje sportova

Uvažavajući jednaku važnost sportova, barem s aspekta onih koji se njime bave Sportski savez Brčko distrikta BiH mora nastojati da bez razlike pristupi programima klubova i sportova, te na temelju toga izrađuje program javnih potreba u sportu Brčko distrikta. Ipak, veliki broj sportova koji se manje ili više u značajnoj mjeri nalaze u programu, nisu u jednakoj poziciji.

Materijalni uvjeti, tradicija, klimatske osobitosti Brčko distrikta BiH, afiniteti građana, interes tržišta i sl. tek su neki od faktora različite razvijenosti određenih sportova, što je jedan od temeljnih uvjeta rangiranja sportova.

Tako i podjela sportova, odnosno tablica statusa sportova u programu ne proizlazi iz poimanja sportova na vrijedne i manje vrijedne (svaki sport je najvrjedniji za onoga tko se njime bavi), već iz realnih potreba za objektivnim praćenjem razvoja sporta, kako u Brčko distriktu BiH, tako i na nacionalnom planu.

Osnovni kriteriji za rangiranje sportova u Brčko distriktu su:

- Olimpijski status sporta (priznati od Olimpijskog komiteta ili pridruženi član Olimpijskog komiteta – IOC/GASF);
- Razvijenost sporta (razvijenost sporta u Brčko distriktu, na nacionalnoj razini i u svijetu);
- Sportski kvaliteta koji se odnosi na (broj kategoriziranih sportaša, rezultate u prethodnoj godini i organiziranost nacionalnog prvenstva);
- Tradicija i popularnost sporta na području Brčko distrikta;

4.11.5.3. Prijedlog mjera

- Usvojiti novi Zakon o sportu sukladno Strategiji sporta Brčko distrikta;
- Donijeti pravilnik o granama sporta Brčko distrikta;
- Donijeti pravilnik o kategorizaciji sporta Brčko distrikta;
- Donijeti pravilnik o kategorizaciji vrhunskih sportaša Brčko distrikta;
- Donijeti pravilnik o stipendiranju vrhunskog rezultata sportaša Brčko distrikta;
- Donijeti pravilnik o uvjetima za obavljanje sportske djelatnosti.

4.12. Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH

Važnost osnivanja ustanove Zavoda za sport i medicinu sporta ogleda se iz više aspekata značaja ovakve institucije. Prije svega Zakonom o sportu Brčko distrikta BiH po članku (3). Distrikt je preuzeo obvezu sportskog napredovanja i usavršavanja, zatim člankom 46. istog Zakona o stručnom usavršavanju i osposobljavanju u sportu, te člankom 27. i člankom 33. Zdravstvene zaštite sportaša, za koje bi nadležnost preuzeo Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

Zavod za sport i medicinu sporta osnovao bi se u cilju unapređenja stručnog rada u organizacijama u oblasti sporta, i stručnog praćenja stanja u području sporta, te brige o zdravstvenom statusu sportaša Brčko distrikta.

Djelatnosti Zavoda obuhvaćale bi:

- Stručno savjetodavnu pomoć sportašima, stručnim kadrovima i organizacijama u području sporta od interesa za Brčko distrikt BiH;
- Periodičnog praćenja stanja tjelesnih sposobnosti djece, mladih i odraslih na teritoriju distrikta;
- Kontrolu treniranosti sportaša koji su od interesa za Distrikt;
- Unapređenje školskog sporta u Distriktu;
- Pripremu analitičke dokumentacije za planiranje i programiranje aktivnosti u području sporta u Distriktu i valorizaciju učinaka poduzetih aktivnosti;
- Ostvarivanje međunarodne stručne suradnje na pitanjima koja su vezana za djelatnost Zavoda;
- Ostvarivanje suradnje i konzultacija sa zainteresiranim vladinim i nevladinim organizacijama i tijelima u području sporta na pitanjima koja su vezana za unapređenje stručnog rada i povećanja u obuhvata bavljenja građana sportom;
- Organiziranje obrazovnih i drugih aktivnosti i kampanja vezanih za unapređenje stručnog rada i povećanje obuhvata bavljenja sportom u Distriktu (uključujući i aktivnosti na sportskom usmjeravanju djece);
- Organiziranje savjetovanja, seminara, okruglih stolova i izdavanje stručnih publikacija o pitanjima vezanim za djelatnost Zavoda;
- informacijsko-dokumentacijska djelatnost i vođenje evidencija iz područja sporta od značaja za Distrikt;
- Praćenje i prikupljanje informacija u vezi sa mjerama koje se u Bosni i Hercegovini i drugim zemljama poduzimaju u cilju unapređenja stručnog rada u sportu i povećanja obuhvata bavljenja građana sportom;
- Osposobljavanje i usavršavanje sportskih stručnjaka i stručnjaka u području sporta;
- Znanstveno-istraživačku djelatnost u području sporta;
- Selekciju sportaša;

- Unapređenje rada sa mladim talentima kroz kampove i škole treninga;
- Sudjelovanje u radu stručnih tijela, reprezentativnih selekcija, sportskih i granskih saveza;
- Nadzor nad stručnim radom u području sporta u okviru Brčko distrikta BiH;
- Usluge u području rekreativnog sporta (izrada planova i programa rada za provođenje sportsko-rekreacijskih aktivnosti);
- Zdravstvenih pregleda sportaša;
- Zdravstvene rehabilitacije sportaša, i dr.

4.13. Očekivani ciljevi

Usvajanje strategije razvoja sporta u Brčko distriktu za razdoblje od 2022. – 2027. godine je zakonska obveza i akutna potreba sportske djelatnosti. Ovom strategijom se stvaraju realne osnove da Brčko distrikt BiH postane grad s više vrhunskih sportskih dostignuća, sa znatno bogatijom i komfornijom infrastrukturom u kojoj će sport biti dostupan svima, a naročito djeci, mladeži i ženama i gdje će se njegovati sportski talenti.

Strategija definira sljedeće ciljeve:

- Strateškim promišljanjem unaprijediti kvalitetu rada u sportu Brčko distrikta;
- Povećati broj aktivnih sudionika u sportu i rekreaciji Brčko distrikta;
- Jačanje i snaženje klubova značajnih za razvitak sporta u Brčko distriktu;
- Poboljšati uvjete za rad i pripremu sportaša u kolektivnim sportovima uz veću odgovornost klupskih uprava radi postizanja kvalitetnijih rezultata;
- Unaprijediti sportski kvaliteta u individualnim sportovima;
- Odgovarajućim sportskim programima i prilagođenom sportskom infrastrukturom omogućiti što većem broju osoba s invaliditetom organizirano se baviti sportom i rekreacijom;
- Povećati broj aktivnih sudionika u programima sportske rekreacije (sport za sve), poticati unapređenje zdrave prehrane i provođenje redovite tjelesne aktivnosti kao sastavnog dijela svakodnevnog života;

- Organizacijom sportskih priredbi promicati ugled Brčko distrikta i tako znatno pridonositi turističkoj ponudi Brčko distrikta, a nastupima većeg broja sportaša na tim manifestacijama i natjecanjima poticati mlade da se bavi sportom te razvijati sportsku kulturu gledatelja;
- Učinkovitije organizirati sportske sadržaje za djecu i mladež, posebno kroz programe školskih sportskih društava i klubova i sportsku obuku;
- Posvetiti veću brigu stručnom radu, školovanju stručnih kadrova, te upošljavanju novih stručno obrazovanih trenera u vodeće klubove Brčko distrikta BiH;
- Posvetiti posebnu pažnju postojećim gradskim sportskim objektima i poticati racionalnu izgradnju novih sportskih objekata prema načelu: „Više vježbališta – manje gledališta“ te omogućavanje sustavne izgradnje sportskih objekata javno-privatnim partnerstvom;
- Poticati bolju suradnju između zdravstvenih, obrazovnih i sportskih sektora kako bi se definirale i primijenile smislene strategije za smanjenje prekomjerne težine i drugih zdravstvenih problema;
- Poduprijeti mrežu *anti-doping* kontrole;
- Poduprijeti volontiranje u sportu;
- Povećati transparentnost kretanja novca vezano za transfere;
- Podsticati masovnost ženskog sporta kroz maksimalno poštovanje spolne ravnopravnosti;
- Jačanje uloge medija i javnih glasila u promociji bavljenja sportom i rekreacijom;
- Ustanoviti sustavno praćenje razvoja sporta ustanovljenjem informatičke baze podataka;
- *Brendiranje* sporta Brčko distrikta BiH.

5. NOMENKLATURA SPORTOVA I SPORTSKIH GRANA

Nomenklaturom sportova i grana sporta u BiH (u daljnjem tekstu: Nomenklatura) utvrđuje se način organiziranja sporta i organizacije sportskih saveza u BiH.

Pojedini izrazi u ovoj Nomenklaturi imaju sljedeće značenje:

- (1) Sport je kategorija sportske aktivnosti sa jasno definiranim pravilima i sustavom natjecanja.
- (2) Grana sporta je potkategorija sporta sa manjim ili većim odstupanjima od pravila i sustava natjecanja.
- (3) Nacionalni sportski savez je udruga sportskih organizacija, sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu, u određenom sportu, koji provodi pravila i sustav natjecanja međunarodne sportske federacije.
- (4) Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine (OKBIH) je krovna sportska organizacija Bosne i Hercegovine.
- (5) Međunarodna sportska federacija je međunarodna udruga koje okuplja, koordinira i upravlja radom, te definira pravila i sustav natjecanja nacionalnih sportskih saveza u određenom sportu.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

(6) Međunarodni olimpijski komitet (*International Olympic Committee*) je međunarodna nevladina neprofitabilna organizacija koja je začetnik olimpijskog pokreta i okuplja nacionalne olimpijske komitete.

(7) Generalna asocijacija internacionalnih sportskih federacija (*General Association of International Sports Federations*) okuplja međunarodne olimpijske i neolimpijske sportske federacije i asocijacije sa ciljem promoviranja, unapređenja i popularizacije sporta u svijetu.

Razdoblje važenja nomenklature:

(1) Nomenklatura se donosi na razdoblje od četiri godine.

(2) Sportovi i grane sporta koje nisu obuhvaćene ovom nomenklaturom, bit će uzete u razmatranje na zahtjev ovlaštenog predstavnika nove sporta ili grane sporta.

Rd. br.	SPORT	GRANA SPORTA	NACIONALNI SPORTSKI SAVEZ/ ČLANSTVO OK BiH	MEĐUNARODNA FEDERACIJA	PRIZNATI OD IOC-a, ČLANOVI GAISF-a
1.	AIKIDO	- aikido - realni aikido - tradicionalni aikido	Savez aikida i realnog aikida BiH	IAAF	GAISF
2.	ATLETIKA		Atletski savez BiH/ OK BiH	IAF	IOC/GAISF
3.	AKROBATSKI ROCK'N'ROLL	-	-	WRRC/IDSF	IOC/GAISF
4.	AMERIČKI NOGOMET	-	-	IFAF	IOC/GAISF
5.	AUTOMOBILIZAM	- auto utrke - kružne i brdske auto utrke - auto-rally i orijentacijski rally - formula 1, 2, 3 - karting auto-slalom - terenska vozila	Sportski auto-moto savez BiH	FIA	IOC/GAISF
6.	BADMINTON	-	Badminton savez BiH/OK BiH	IBF	IOC/GAISF
7.	BASEBALL	-	-	IBAF	IOC/GAISF
8.	BICIKLIZAM	-	Biciklistički savez BiH/ OK BiH	UCI	IOC/GAISF
9.	BIATLON	-	-	IBU	IOC/GAISF

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

10.	BOĆANJE	-	Boćarski savez BiH/ OK BiH	CMSB	IOC/GAISF
11.	BOB	-	Bob savez BiH/ OK BiH	FIBT	IOC/GAISF
12.	BOĆANJE	-	Boćarski savez BiH/ OK BiH	CMSB	IOC/GAISF
13.	BODY BUILDING I FITNESS	- <i>body-building</i> - fitness za žene i muškarce - <i>body fitness</i> za žene (fitness figure) - klasični <i>bodybuilding</i> za muške	<i>Body-building</i> <i>savez BiH</i>	IFBB	IOC/GAISF
14.	BOKS	-	Boklerski savez BiH/ OK BiH	AIBA	IOC/GAISF
15.	BRIDGE	-	-	WBF	IOC/GAISF
16.	CHEERLEADING	-	<i>Cheerleading</i> savez BiH/ OK BiH	ICU	IOC/GAISF
17.	DALJINSKO PLIVANJE	-	-	FINA	IOC/GAISF
18.	DIZANJE UTEGA	-	Savez dizača tegova BiH/ OK BiH	IWF	IOC/GAISF
19.	GALOPSKI SPORT	-	-	IFH	-
20.	GIMNASTIKA	- sportska gimnastika - ritmička gimnastika - sportska akrobatika - sportska aerobika - <i>trampolining</i>	Gimnastički savez BiH/ OK BiH	FIG	IOC/GAISF
21.	GOLF	-	Golf savez BiH/ OK BiH	WAGC	IOC
22.	HOKEJ (na travi)	-	Hokejaški savez BiH	FIH	IOC/GAISF
23.	HOKEJ NA LEDU	-	Hokejaški savez BiH	IIHF	IOC/GAISF
24.	HRVANJE	- grčko-rimsko stil - hrvanje na pijesku - atenski pankration (žilj) - tradicionalno hrvanje - <i>grappling</i>	Hrvački savez BiH/ OK BiH	UWW	IOC/GAISF
25.	JEDRENJE	- jedrenje u čamcu - jederenje na dasci	Jedriličarski savez BiH	ISAF	IOC/GAISF
26.	JUDO	-	Judo savez BiH/ OK BiH	IJF	IOC/GAISF
27.	JU-JITSU	-	Ju-jitsu savez BiH	JJIF	GAISF
28.	KAJAK-KANU	- mirne vode - divlje vode - rafting - slalom - <i>dragonboat</i>	Kajakaški savez BiH/ OK BiH	ICF	IOC/GAISF

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

		- maraton - kajak-kanu polo - kajak-kanu jedrenje - slobodni stil (freestyle)			
29.	KARATE	-	Karate savez BiH/ OK BiH	WKF	IOC/GAISF
30.	CURLING	-	Curling savez BiH/ OK BiH	WCF	IOC/GAISF
31.	KICK-BOX	-	Kick-box savez BiH	WAKO	IOC/GAISF
32.	KLIZANJE	- umjetničko klizanje - brzinsko klizanje - sinkronizirano klizanje	Savez klizačkih sportova BiH/ OK BiH	ISU	IOC/GAISF
33.	KONJIČKI SPORT	- preponsko jahanje - dresurno jahanje - konjički višeboj - endurance - vožnja zaprega - voltažiranje - reining	Savez konjičkih organizacija BiH/ OK BiH	FEI	IOC/GAISF
34.	KOŠARKA	-	Košarkaški savez BiH/ OK BiH	FIBA	IOC/GAISF
35.	KOTURALJKANJE	- umjetničko - koturaljkanje spust - hokej - in-line hokej - brzinsko koturaljkanje	-	FIRS	IOC/GAISF
36.	KRIKET	-	-	ICC	GAISF
37.	KUGLANJE	- klasično kuglanje - bowling	Kuglački savez BiH	FIQ	IOC/GAISF
38.	MAČEVANJE	-	-	FIE	IOC/GAISF
39.	MODERNI PENTATLON	-	-	UIPM	IOC/GAISF
40.	MISAONE IGRE	-	-	IGF/IMSA FMJD/IMSA	GAISF
41.	MOTOCIKLIZAM	- cestovne moto utrke - skuteri - minibike - motocross - speedway - enduro - moto rally	Motociklistički savez BiH/ OK BiH	FIM	IOC/GAISF
42.	MOTONAUTIKA (POWERBOATING)	-	-	UIM	GAISF
43.	NOGOMET	- nogomet - mali nogomet	- Nogometni savez BiH/ OK	FIFA	IOC/GAISF

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

		(futsal) - nogomet na pijesku	BiH		
44.	ODBOJKA	- dvoranska odbojka - odbojka na pijesku	Odbojkaški savez BiH/ OK BiH	FIVB	IOC/GAISF
45.	ORIJENTACIJSKI SPORT	- orijentacijsko trčanje - precizna orijentacija - orijentacija na brdskim biciklima - skijaška orijentacija - trail	-	IOF	IOC/GAISF
46.	PIKADO	-	Pikado savez BiH	WDF	-
47.	PLANINARSTVO	- alpinizam - sportsko penjanje (climbing) - planinsko skijanje (turno skijanje)	Planinarski savez BiH	UIAA	IOC/GAISF
48.	PLIVANJE	-	Plivački savez BiH/ OK BiH	FINA	IOC/GAISF
49.	POLO	-	-	FIP	IOC/GAISF
50.	POTEZANJE UŽETA (TUG-OF-WAR)	-	-	TWIF	IOC/GAISF
51.	POWERLIFTING	-	-	IPF	GAISF
52.	RACKETBALL	-	-	IRF	IOC/GAISF
53.	RAGBI	-	Rugby savez BiH/ OK BiH	IRB	IOC/GAISF
54.	RONILAŠTVO	- orijentacijsko ronjenje - plivanje s perajama - ronjenje na dah - podvodni rugby - podvodni hokej - podvodna fotografija	Ronilački savez BiH/OK BiH	CMAS	IOC/GAISF
55.	RUKOMET	- dvoranski rukomet - rukomet na pijesku	Rukometni savez BiH/OK BiH	IHF	IOC/GAISF
56.	SPORTSKI RIBOLOV	-	Sportsko-ribolovni savez BiH/ OK BiH	CIPS	GAISF
57.	SAMBO	-	-	FIAS	GAISF
58.	SANJKANJE	-	Sanjkaški savez BiH/ OK BiH	FIL	IOC/GAISF
59.	SKELETON	-	Skeleton savez BiH/ OK BiH	-	IOC/GAISF
60.	SAVATE BOKS	-	-	FIS	GAISF
61.	SEPAK TAKRAW	-	-	ISTAF	GAISF
62.	SINKRONIZIRANO PLIVANJE	-	-	FINA	IOC/GAISF
63.	SKATEBOARDING (KOTURALJKANJE NA DASC)	-	-	-	-

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

64.	SKIJANJE	- alpsko skijanje - skijaško trčanje - skijaški skokovi - nordijska kombinacija - snowboard - slobodno skijanje (<i>freestyle</i>) - skijanje na travi - telemark skijanje	Skijaški savez BiH/ OK BiH	FIS	IOC/GAISF
65.	SKIJANJE NA VODI	-	-	IWSF	IOC/GAISF
66.	SKOKOVI U VODU	-	-	FINA	IOC/GAISF
67.	SKVOŠ (SQUASH)	-	-	WSF	IOC/GAISF
68.	SLEDDOG (SANJKANJE SA PSEĆOM ZAPREKOM)	-	-	IFSS	GAISF
69.	SOFT TENNIS	-	-	ISTF	GAISF
70.	SOFTBALL	-	-	ISF	IOC/GAISF
71.	SPECIJALNA OLIMPIJADA	-	Savez specijalne olimpijade BiH/ OK BiH	SOI	IOC
72.	SPORTSKA REKREACIJA (SPORT ZA SVE)	-	Svez za sport i rekreaciju BiH	TAFISA	IOC
73.	SPORTSKI PLES	- standardni plesovi - latino-američki plesovi - revijalni plesovi - sportski ples	Savez sportsko plesnih klubova u BiH	WDSF	IOC
74.	STOLNI TENIS	-	Stolnoteniski savez BiH/ OK BiH	ITTF	IOC/GAISF
75.	STRELIČARSTVO	-	Streličarski savez BiH	FITA	IOC/GAISF
76.	STRELJAŠTVO	-	Streljački savez/ OK BiH	ISSF	IOC/GAISF
77.	SUMO	-	-	IFS	IOC/GAISF
78.	SURFING (SKIJANJE NA DASCI NA VODI)	-	-	ISA	IOC/GAISF
79.	ŠAH	-	Šahovska unija BiH/ OK BiH	FIDE	IOC/GAISF
80.	ŠKOLSKI SPORT	-	-	ISF	IOC
81.	SPORT GLUHIH	-	Savez gluhih BiH	CISS	IOC/GAISF
82.	SPORT ZA SLIJEPE I SLABO VIDNE OSOBE	-	Sporski savez sporta za slijepe i slabovidne osobe BiH	IBSA	IOC/GAISF
83.	SPORT OSOBA S INVALIDITETOM	-	Paraolimpijski odbor BiH/ OK BiH	IPC	IOC/GAISF

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

84.	SPORTSKA REKREACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM	-	Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	-	-
85.	SPORT STUDENATA	-	-	FISU	IOC
86.	SPORT VOJNIKA	-	-	CISM	IOC
87.	TAEKWONDO	-	Taekwondo savez BiH/ OK BiH	WTF	IOC/GAISF
88.	TAJLANDSKI BOKS	-	Savez tajlandskog boksa BiH	IFMA	IOC/GAISF
89.	TENIS	-	Teniski savez BiH/OK BiH	ITF	IOC/GAISF
90.	TRIATLON	- triatlon - duatlon	Triatlon asocijacija BiH/OK BIH	ITU	IOC/GAISF
91.	VATERPOLO	-	Vaterpolo savez BiH /OK BiH	FINA	IOC/GAISF
92.	VESLANJE	-	Veslački savez BiH/ OK BIH	FISA	IOC/GAISF
93.	WUSHU	- tradicionalni wushu - wushu sanshou - wushu taolu - changquan - nangquan - taijiquan - daoshu jianshu - nandao - taijijian (taiji) - qiangshu - nangun	Kung fu savez BiH	IWUF	IOC/GAISF
94.	ZRAKOPLOVSTVO	- motorno letenje - jedriličarstvo - padobranstvo - paragliding - zmajarstvo - balonarstvo	Zrakoplovni savez BiH/ OK BiH	FAI	IOC/GAISF

ZAKLJUČAK

S ciljem identifikacije glavni problemi sporta u Brčko distriktu i predložiti smjernice za izradu Strategije njegovog razvoja, sastavljen je ovaj materijal u vidu Izvješćivanja o aktualnom stanju. Uslijed nedostatka jedinstvene baze podataka i odsutnosti stabilnog modela funkcioniranja ključnih subjekata sporta u Distriktu, osnovu za pisanje ovog dokumenta predstavljala je ocjena stručnjaka kompetentnih osoba. Za formiranje empirijske građe interpretirane kroz pet homogenih cjelina, korištene su dostupne baze podataka u sportskim, znanstvenim i obrazovnim institucijama Distrikta, kao i relevantne bibliografske i elektronske izvora. Osim toga, empirijska građa je dopunjena neposrednim prikupljanjem podataka na terenu, prvenstveno primjenom tehnike anketiranja. Kako ponuđene upitnike nisu popunili svi registrirani subjekti na teritoriji Brčko distrikta BiH, većinu iznijetih zaključaka bi trebalo prihvatiti s izvjesnim stupnjem vjerojatnoće koji je, istina, vrlo visok budući je ovom studijom obuhvaćeno više od 80% svih općina Brčko distrikta BiH.

OPĆA ZAPAŽANJA

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

Na osnovu ocjena stručnjaka, relevantnih bibliografskih izvora te empirijski prikupljenih podataka, izveden je veliki broj zaključaka, među kojima se kao najznačajnija zapažanja, izdvajaju sljedeća:

- nedovoljno angažiranje granskih saveza na organizaciji najracionalnijeg sustava natjecanja na razini Brčko distrikta BiH;
- slab ili nepostojeći utjecaj na donošenje odluka na nacionalnoj razini u vezi sa sustavom natjecanja u pojedinim sportskim granama;
- trenutna kategorizacija sportskih grana, sportaša i sportskih stručnjaka je potpuno prevladana i zastarjela;
- u sferi profesionalnog sporta nije do kraja definiran status sportaša i trenera;
- nije riješen status trenera u vrhunskom i kvalitetnom amaterskom sportu;
- potrebno je pronaći rješenja u vezi s nagrađivanjem za postignute sportske rezultate;
- nije riješeno pitanje međunarodnih transfera vrhunskih sportaša;
- vrlo mali broj žena je uključeno u vrhunski i kvalitetni amaterski sport;
- nedovoljno korištenje dijagnostike i laboratorijske selekcije;
- nije do kraja riješeno pitanje mirovinskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih i kvalitetnih sportaša;
- *anti-doping* kontrola vrhunskih sportaša ne sprovodi se dovoljno sustavno;
- u radu sa mlađim uzrasnim kategorijama i otvaranju sportskih škola vlada potpuna anarhija;
- nije dobro riješen sustav natjecanja na razini Distrikta u većini sportskih grana;
- registriran je mali postotak sudjelovanja sportaša iz Brčko distrikta među zaslužnim sportašima Bosne i Hercegovine u posljednje 4 godine;

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- s 16% osoba starosti od 65 i više godina, prosječnom starošću od 38,1 godina i indeksom starenja od 0,85% Distrikt se nalazi u odmakloj fazi demografskog starenja;
- vodeći uzroci smrti stanovništva Brčko distrikta su masovne nezarazne bolesti, među kojima su dominantne bolesti kardiovaskularnog sustava (53,8%);
- prekomjernu tjelesnu masu ima 42,41% odraslih muškaraca i 30,64% žena u Distriktu, uz stalni porast gojazne djece;
- nastavi li se trend rasta hipokinezije (nedovoljnog kretanja), prema procjenama stručnjaka dijabetes će u narednoj deceniji ugroziti svakog trećeg stanovnika Brčko distrikta;
- prema opsegu zakonski predviđenog vremena za realizaciju obveznih sati tjelesne kulture/tjelesnog i zdravstvenog odgoja (2 sata tjedno) Distrikt se ne uklapa u europske norme (3-5 sati tjedno);
- rezultati domaćeg tjelesnog i zdravstvenog odgoja, promotreni kroz nisku zdravstvenu i motoričku razinu, kao i mali broj fizički aktivne djece, daleko su od onih ostvarenih u većini europskih zemalja;
- sustav školskog sporta je neučinkovit, neracionalan i organizacijski prevladan;
- Distrikt ne raspolaže dovoljnim brojem školovanih stručnjaka za rad u školskom sportu;
- na području Brčko distrikta u posljednjih 20 godina nije urađena ni jedna ozbiljnija studija koja bi kompleksno analizirala potrebe i interesiranja građana u području „Sporta za sve“;
- rekreativni sport na području Distrikta generalno se odlikuje organizacijskom „stihijom“ i nepostojanjem jasnog sustava;
- klubovi za fitness i aerobik, kao izraz privatnog poduzetništva u sportu, nude šarolike i često stručno neutemeljene sadržaje koji su prvenstveno okrenuti marketinškim, a daleko manje stručnim i zdravstvenim standardima;

- gotovo da ne postoji povezanost subjekata „sporta za sve“, tako da svako provodi vlastite programe sukladno svojim „vizijama“;
- u pogledu programskih sadržaja, teritorijalne rasprostranjenosti i tehničke infrastrukture, može se konstatirati kako je privatno poduzetništvo u rekreativnom sportu u određenoj prednosti s obzirom na to da brže i dinamičnije realizira ponudu suvremenih oblika rekreativnih aktivnosti;
- ponuda privatnih fitness klubova zasniva se na individualnoj procjeni vlasnika kluba i njihovom infrastrukturnom potencijalu, a ne na istraživanju potreba ljudi;
- akcije Saveza za rekreativni sport najvećim dijelom su usmjerene na periodične aktivnosti propagandno-manifestacijskog tipa, koje u svojoj osnovi uglavnom imaju natjecateljski karakter;
- među najzastupljenijim rekreativnim aktivnostima stanovnika Distrikta su individualne samostalno izabrane aktivnosti;
- utvrđena je niska razina znanja i informiranosti stanovnika Distrikta o rekreativnom sportu;
- prisutan je nedostatak bazične evidencije sportskih objekata sa svim nužnim podacima;
- izuzetno su mala ulaganja u sportsku infrastrukturu u posljednjih 15 godina;
- očigledan je nedostatak bazena, suvremenih dvorana za sportsku gimnastiku i atletskih borilišta, što onemogućava razvoj bazičnih sportova;
- nedovoljno proračunskih sredstava za izgradnju novih sportskih objekata;
- postojeći resursi se ne koriste na funkcionalan i planski način;
- nedovoljna izdavačka djelatnost u području sporta;
- osjeća se veliki nedostatak centralne informatičke baze podataka o osnovnim segmentima sporta u Distriktu (savezi, klubovi, objekti, kadrovi i dr.);

- uvođenjem informacijskog sustava u mnogome bi se poboljšala učinkovitost rada granskih saveza, klubova, škola....
- očekuje se da će se donošenjem novog Zakona o sportu nastaviti kontinuitet pravnog uređivanja u sportu na razini Brčko distrikta.

6. PRIJEDLOZI ZA DEFINIRANJE PRIORITETA U STRATEGIJI SPORTA BRČKO DISTRIKTA BiH

- ✓ Usvojiti novi Zakon o sportu Brčko distrikta BiH.
- ✓ Pripremiti novu kategorizaciju sporta i sportskih grana, sportaša i sportskih stručnjaka za Brčko distrikt BiH naspram prijedloga iz Strategije razvoja sporta.
- ✓ Pripremiti akte za obavljanje sportske djelatnosti.
- ✓ Uvesti jaču kontrolu u radu sportski klubova i sportskih stručnjaka.
- ✓ Ustrojiti najoptimalniji sustav natjecanja od općinske do državne razine u svakom granskom savezu, ovisno od broja ekipa, broja natjecatelja, uvjeta za natjecanje i dr.
- ✓ Sudjelovati u svim raspravama i donošenju odluka na nacionalnoj razini kad je u pitanju sustav natjecanja.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- ✓ Napraviti akcijski plan za uključenje što većeg broja žena u vrhunski i amaterski sport, s određenim pogodnostima.
- ✓ Napraviti akcijski plan za uključenje što većeg broj osoba sa invaliditetom u sport s određenim pogodnostima.
- ✓ Napraviti akcijski plan za uključenje što većeg broja djece u amaterski sport.
- ✓ Napraviti zakonski okvir za međunarodne transfere, a točnim regulativama i obvezama sportaša.
- ✓ Pripremiti ogledne modele dijagnostike i rane selekcije u sportu.
- ✓ Riješiti u potpunosti pitanje mirovinskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih sportaša.
- ✓ Uvesti stipendiranje vrhunskih sportaša iz Proračuna Brčko distrikta BiH.
- ✓ Omogućiti besplatne preglede i liječenje vrhunskih sportaša u adekvatnim medicinskim ustanovama.
- ✓ Omogućiti olakšice pri zapošljavanju vrhunskim sportašima.
- ✓ Pojačati aktivnosti na *anti-doping* kontroli vrhunskih sportaša.
- ✓ Napraviti stroge kriterije na lokalnoj razini oko financiranja nacionalnih selekcija.
- ✓ Uvesti konkretne standarde za rad sportskih škola.
- ✓ Donijeti konkretna rješenja za sustav natjecanja na svim razinama.
- ✓ Pripremiti mjere i aktivnosti za povećanjem broja zaslužnih sportaša s teritorije Distrikta.
- ✓ Definirati i u koordinaciji sa Odjelom za obrazovanje Brčko distrikta, primijeniti eksperimentalni model tjelesne kulture u nekoliko osnovnih i srednjih škola, koji bi bio fleksibilniji od postojećeg.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- ✓ Standardizirati bateriju terenskih (izvan laboratorijskih) motoričkih testova, jednostavnih za primjenu u svim školama, kojima bi bila izvršena detaljna procjena motoričkog statusa školske mladeži.
- ✓ Povećati broj sati u nastavi tjelesne kulture, uvesti profesore tjelesne kulture u nastavu od prvog do četvrtog razreda osnovne škole.
- ✓ Organizirati seminare za nastavnike tjelesne kulture na kojem bi im bila prezentirana elektronska baza podataka, način unosa i slanja prikupljenog materijala tijekom testiranja djece.
- ✓ Nastavnicima tjelesnog osim u kreiranju sadržaja trebalo bi dati i veću slobodu u ostvarenju suradnje s lokalnim sportskim i fitness klubovima, čime bi se nastavnik angažirao kao menadžer sportskih aktivnosti u svojoj školi, a ne samo kao puki realizator nametnutih programa.
- ✓ Ukinuti paralelizam sportskih natjecanja u kojima obično sudjeluju jedni te isti učenici (manji broj onih koji redovito treniraju u klubovima i sudjeluju u pionirskim, kadetskim, ligama mladih i ostalim ligama iz redovitog sustava natjecanja).
- ✓ Postaviti sustav školskog natjecanja na sasvim novim osnovama, a na temelju iskustva drugih zemlja i uvjeta koje imamo u našim školama.
- ✓ Pokrenuti inicijativu za osnivanje sportskih škola, kako osnovne, tako i srednje razine obrazovanja.
- ✓ Potrebno je više raditi na edukaciji svih slojeva društva kroz različite medijske akcije i popularne tribine.
- ✓ Nužno je poticati firme na tješnju suradnju s provjerenim referentnim klubovima za sportsku rekreaciju.
- ✓ Poticanje gospodarskih subjekata na ulaganje u sport kroz poreske olakšice za sponzoriranje vrhunskih sportskih rezultata i amaterski sportskih klubova.

Strategija razvitka športa Brčko distrikta BiH

- ✓ Oslobađanje od plaćanja carine i PDV-a pri uvozu opreme poklonjene sportskoj organizaciji od strane sponzora.
- ✓ Smanjiti broj jednokratnih natjecanja namijenjenih manjem broju izabranih korisnika, na koje se troše značajna finansijska sredstva i usmjeriti ih na rekreaciju što većeg broja stanovništva.
- ✓ Formirati bazu podataka o sportskoj infrastrukturi i odrediti ustanove koja će imati obvezu vođenja bazične evidencije, kao i propisivanje podataka nužnih za formiranje baze.
- ✓ Pripremiti kratkoročne i dugoročne planove ulaganja u sportsku infrastrukturu u Distriktu, na osnovu stručnih analiza o trenutačnom stanju.
- ✓ Utvrditi normative za plansko korištenje sportskih objekata.
- ✓ Oformiti Dijagnostički centar Brčko distrikta BiH – Zavod za sport i medicinu sporta Brčko distrikta BiH.
- ✓ Poticati izdavaštvo sportskih publikacija.
- ✓ Raditi na informatičkom opismenjavanju svih aktera u sportu.
- ✓ Budući da su neke zemlje daleko odmakle u izgradnji informacijskih sustava u sportu nužno je proučiti postojeće modele i primijeniti ono što je najpogodnije za Distrikt.
- ✓ Nabaviti modernu informatičku opremu za sve subjekte sporta.
- ✓ Provesti edukaciju kadra zaduženog za ažuriranje informatičke baze podataka.

7. IZVORI I LITERATURA

1. *Bijela knjiga o sportu*, Komisija Europskih zajednica, 2007.
2. Đuričić, D., Janošević, S. *Strategijski menadžment*, Centar za izdavačku djelatnost, Ekonomski fakultet u Beogradu, 2005.
3. Mikić, B. *Sportske strategije* (autorizirana predavanja sa postdiplomskog studija), Travnik, Edukacijski fakultet, 2011.
4. *Strategija razvoja sporta u Bosni i Hercegovini od 2010. do 2014. godine*, Ministarstvo civilnih poslova, Sarajevo, 2010.
5. *Zbornik radova stručnog skupa – stanje i perspektive zagrebačkog sporta*, Zagrebački velesajam, Fakultet za tjelesnu kulturu, Zagrebački športski savez, 2001.
6. *Zakon o sportu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*, Brčko distrikt, 2011.

7. *Statistika obrazovanja od kraja 2007. – 2008. godine do početka 2011. – 2012. godine*, školske godine, Agencija za statistiku BiH podružnica/ekspozitura Brčko distrikt, 2011. br. 14.
8. *Zakon o sportu Republike Srpske*, Banja Luka, 2008.
9. „*Mladi trebaju omladinsku politiku*“ – analiza položaja mladih i sektora za mlade u BiH. Vijeće ministara BiH, Povjerenstvo za koordinacijska pitanja mladih u BiH i GTZ, 2008.
10. *Strategija razvoja sporta u Republici Srbiji od 2009. do 2013. godine*, Beograd, 2008.
11. www.sport-zagrebačke-županije.hr
12. www.public.mzos.hr
13. www.dzs.hr